AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 40 PHONE PARK 6407. WORCESTER, MASS., 2 d. Spalio (October), 1924 m. KAINA 5 CENTAI. Vol. X.

KLAIPĖDOS KRAŠTAS REIKALAUJA PRIJUNGIMO PRIE LIETUVOS

Lietuva reikalauja iš Francuzijos gvarancijos. Bolševikai mušiuose dengiasi moterimis. Atlėks Vokietijos orlaivis. Argentina nepasiganėdina popiežiaus nuncijum. Kalnas sugriovė kaimą. Leningrade tvanai ir šlakuota šiltinė. Kunigaikštis Cirilius apsišaukė Rusijos caru. Kardinolas nupirko kalėjimą. Tvanai šiaurinėje Italijoje.

REIKALAUJA PRIJUNGIMO PRIE LIETUVOS.

Kaunas, Lietuvoje. Klaipėdos krašto gyventojai-lietuviai, Priekulės, Šilutės ir kitų aplinkių, rengia skaitlingus susirinkimus ir tuose gamina rezoliucijas pasiuntimui Lietuvos valdžiai, griežtai reikalaujant prijungt galutinai Klaipėdos kraštą prie Lietuvos ir greičiau paskelbt rinkimus į Lietuvos seimą, Klaipėdos krašte. Į susirinkimus, koki ikišiol atsibuvo, lietuviai skaitlingai renkasi ir rašosi po rezoliucijomis.

LIETUVA REIKALAUJA GVARANTIJOS.

Kaunas, Lietuvoje. Neseniai Lietuvoje pasirodė Francuzijos agentai ir pradėjo jie verbaot skaitlingus lietuvių burius išgabenimui Francuzijon, kaip vyrus taip ir moteris, prie vietinių darbų, ant vietos darant sutartis. Dabar Lietuvos valdžia tuos verbavimus sulaikė ir pareikalavo iš Francuzijos valdžios gvarantijų: 1) kad lietuviams už darbą butų atlyginimas mokama auksu, 2) kad sutartys butų daromos ne ilgesniam laikui kai vienam metui, ir 3), kad sutartį išbuvus, jei išgabenti lietuviai norėtų grįšt Lietuvon, kad jie darbdavių lėšomis butų atgabenti į Klaipėdą.

MUŠIO LAUKUOSE DENGIASI MOTERIMIS.

Konstantinopol, Turkijoje. Užkaukazyje eina dideli mušiai tarp Gruzijos sukilėlių ir bolševikų. Sukilėlių generolas Čolkočvil savo armijoje turi 20,000 kareivių, susidedančių iš vyrų ir moterių. Bolševikai gula visu smarkumu ir ima daug nelaisvėn gruzinių moterių, kurias paskui stato pirmose eilėse prieš sukilėlių šuvius ir taip daug šitų nelaisvių žuva. Generolas Čolkačvil, gailėdamasis savųjų, vietomis pradeda trauktis atgal.

HINIJOJE EINA DIDELI MUŠIAI.

Tokio, Japonijoje. Hinijoje, tarpe revoliucijonierių ir lojalistų eina dideli mušiai tarpe Niansang ir Mulu. Mušio frontas tęsiasi per šešias mylias. Pastaromis dienomis mušiuose krito šimtai hinų, bet pergalės nė vienoje pusėje nesimato ir iki šių dienų. Didžiausios varžytinės eina už portą Šanghai. Revoliucijonieriai paskelbė dovanas, sumoje 200,000 doliarių tam, kas sugaus gyvą, ar nudės Hinijos prezidentą Kun ir lojalistų vadą generolą Pei-Fu.

ATLĖKS VOKIŠKAS ZEPELINAS.

Friedrichshafen, Vokietijoje. Suvienytų Valstijų lakunai apie penktą dieną Spalio leisis kelionėn vokišku zepelinu "Zr-3" į Suvienytas Valstijas, ir čia jis bus perimtas į S. V. karišku orlaivių eskadroną. Atlėks jis į Lankehurst, N. J. Kelionei zepelinas pasiims 30 tonų gazalino ir 800 svarų lakunams maisto. Trįs Suvienytų Valstijų kariški laivai jį lydės per Atlantiką. Tai yra orlaivis, kurį Suvienytos Valstijos gauna iš Vokietijos "į skolą".

ARGENTINA NE PRIIMA NUNCIJAUS.

Buenos Aires, Argentinoje. Argentinos kongresas perleido rezoliuciją, kuria pasipriešinama popiežiaus paskirtam nuncijui Argentinon, kuriuomi vatikanas paskyrė monsegnorą Cardinale. Rezoliucijoje reikalaujama, kad nuncijum butų paskirtas Argentinos pilietis monsegnoras Mikas De Andrea. To nepadarant, Argentina iš vatikano atšauks savo pasiuntinį Garcia Mansillą. Rezoliuciją dar turi patvirtint senatas.

KUNIGAS PATEKO KĖBLION PADĖTIN.

Buffalo, N. Y. Policija areštavo automobiliun važiuojantį metodistų kunigą Penfold, kuris vežėsi moterį ir netinkamai su ja elgdamasis, policijos nuomone, piktino publiką. Areštuotas kunigas Penfold kaip ir su juom buvusi moteris, teismui prisipažino esanti vyras su savo žmona, ir gal but viskas gerai išėję, bet porai dienų praėjus, moteris atėjus teisman prisiekė, jog ji nėra kunigo Penfold žmona, bet žmona kito vyro, vadinasi Lohr ir su kunigu važinėjosi tik jo prikalbinta. Teismas kunigą nubaudė $50 ir trisdešimčia dienų kalėjiman. Kunigas Penfold nusiminęs rezignavo iš kongregacijos, bet vyskupas jo rezignaciją atmetė ir palieka jį parapijonų teismui už darymą bažnyčiai gėdos.

NUSLINKO KALNAS IR UŽBĖRĖ KAIMĄ.

Berne, Šveicarijoje. Tessin kantone, upelio paplautas kalnas nuslinko žemyn ir užbėrė Someo kaimą. Užgriuvo apie dvidešimts trįs namai ir daugelis kitų tapo sugadintais. Užgriuvusiuose namuose žuvo ir keliolika žmonių, kurių ikišiol atkasta tik penki lavonai, kitų dar nesurandama, gal but jie vandens tapo nuneštais į didesnes upes.

ATSIRADO NAUJAS RUSIJOS CARAS.

Belgrad, Serbo-Jugoslavijoje. Buvęs didžiu Rusijos kunigaikščiu Cirilius, pusbrolis bolševikų nukankinto Nikalojaus Romanovo, Serbo-Jugoslavijoje einančiuose rusiškuose laikraščiuose paskelbė savo proklamaciją, kurioje save apsišaukia visos Rusijos caru ir prižada savo laiku eit išgelbėt Rusiją iš šiadieninių bolševikų jungo. Pats Cirilius kartais gyvena Serbo-Jugoslavijoje, kartais iškeliauja į užrubežius.

LININGRADAS TVANŲ IR BADO AUKA.

Leningrad, Rusijoje. Buvęs Petrogradas ir dabar vadinamas Leningradu, tapo tvanų ir bado auka. Praėjusios savaitės paskutinėse dienose jo aplinkėse siautė didelės viesulos su taip vadinamu debesių plyšimu. Vanduo užliejo visas aplinkes, išardė kelius, išplovė kapus ir išnešiojo lavonus nuo kurių dvoko kilo epidemija šlakuotos šiltinės, apsireiškia ir kitos ligos. Gi pritrukus maisto, kilo didelis badas; vieni miršta dėl ligų, kiti badu.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS MAINE VALSTIJOJE.

Portland, Me. Rockland aplinkėse jautėsi du lengvi žemės drebėjimai, penkių minutų pertraukoje. Nuo drebėjimo niekas ne nukentėjo ir apart triobų susiubavimo, daugiau nieko tokio ne atsitiko. Harvardo universitete seismografas rodė lengvus žemės drebėjimus į šiaurę nuo Bostono ir kiek nuspėjama, jis perbėgo švento Lauryno upės pakraščiais. Iš to yra spėjama, jog netrukus Suvienytose Valstijose žemės lengvi drebėjimai kur nors kitur įvykt turės.

KARDINOLŲ PROTESTAS PRIEŠ PRIEMERĄ.

Paris, Francuzijoje. Francuzijos ministerių gabinete pradėjus priemerui Herriot veik pertraukimui rišių su vatikanu ir parlamentui pradėjus svarstymą dėl panaikinimo pripažinimo katalikiškų mokyklų Alzacijoje ir Lotaringijoje, šeši Francuzijos kardinolai paskelbė aštrų protestą priemerui Herriot, kuriame pažymima, jog priemeras skirdamas valstybę nuo bažnyčios, padarys Francuzijai gėdą svetimtaučių akyse.

TVANAI ŠIAURINĖJE ITALIJOJE.

Roma, Italijoje. Per kelias dienas siautus audroms su dideliais lytais, prisipildė Lago Maggiore ir Adige upės taip labai, kad iš jų išsiliejęs vanduo paskandino visas aplinkes. Vanduo nunešė tiltus, išgriovė medžius ir paplovė kalnus, kurie nuslinkdami žemyn, užgriovė ir vandenio apsemtus žmonių namus. Nuostoliai tvanų padaryti, negalimi apskaityt, nes jie siekia šimtus milijonų lirų.

PABĖGO SU $100,000 BANKOS PINIGŲ.

Springfield, Mass. J. Hanifin, pasiuntinis Union Trust bankos, pasiųstas į pačtą pasiųst į New Yorką $100,000, nesugrįžo, nėgi pinigus jis pasiuntė kur reikia. Po trijų dienų Hanifin atsirado Albany, N. Y. ir ten pasidavė policijai, pasisakęs ką padaręs. Iš visos sumos jis išaikvojo $10,000, gi likusioji dalis pas jį atrasta. Speciališku trukiu jis policijos tapo pargabentas atgal ir čia uždarytas kalėjime.

BESARABIJOJ KAIMIEČIŲ SUKILIMAS.

Lonodn, Anglijoje. Besarabijoje sukilo kaimiečiai prieš Rumunijos valdžią, pirmiaus pareikalavę jos pripažint Besarabiją nepriklausoma valstybe. Sukilėlius suvaldyt pasiųsta kariumenė, kuri pradėjo kruvinus mušius. Sukilėliams atsisakant pasiduot, 500 kaimiečių likosi išžudyta ir keturi kaimai sudeginta. Rusija pasiuntė Rumunijai aštrią notą, protestuojant užžudymą Rusijai priklausančios teritorijos gyventojų.

KARDINOLAS NUPIRKO KALĖJIMĄ.

Lowell, Mass. Per keliolika metų buvęs Middlesex apskričio kalėjimas, pastačius naują, pastaromis dienomis buvo parduodamas per akcioną, už $63,000, su visais įtaisymais ir žeme, kurios kalėjimas užima 232,000 pėdų. Kalėjimą, vardu Bostono kardinolo O'Connell, nupirko dr. O'Conner. Kokiam tikslui kardinolas šitą kalėjimą pirko, jo agentas atsisakė pasakyt.

LENINGRADE ŽMONĖS EINA IŠ PROTO.

Leningrad, Rusijoje. Leningradą ištinkant tankioms nelaimėms, ir be to esant ne užvydėtinam žmonių gyvenimui, dėl visokio skurdo ir trukumų, žmonės pastaruoju laiku pardėjo eit iš proto. Nėra savaitės, kurioje viena ar dvi ypatos gautų proto sumišimą ir dėlto nenusižudytų. Pastaromis dienomis Izaoko katedroje einant atlaidų pamaldoms, viena moteris pamišo ir ėmė rėkt, kad ateina jau pasaulio galas ir todėl visiems reikia smarkiai melstis, kad Dievas apsaugotų maldininkus. Rėkdama ji išbėgo laukan nubėgus ant tilto, šoko į upę ir prigėdė.

NE PRIĖMĖ LA FOLLETTO ELEKTORIŲ.

Baton Rouge, La. Valstijos sekretorius atmetė senatoriaus La Folletto elektorių Wheeler, kuomet šis įdavė sekretoriui pasirašyt paliudijimą, leidžiantį formuot neprigulmingųjų partijos balsavimą. Sekretorius Bailey pažymėjo, jog elektorium gali but tik tas, kuris liuosnoriai liekasi partijos nariu, gi Wheeler yra registravęsis demokratų partijos nariu ir todėl jis negali liktis elektorium neprigulmingųjų partijos kandidatui.

POLICIJA NESUTINKA PALEIST HITLERĮ.

Berlin, Vokietijoje. Valdžia nutarė iš kalėjimo paliuosuot Adolfą Hitler, kuris pernai nuteista kalėjiman už kėlimą maištų Bavarijoje, bet pažymėjo, jog reikalinga jį palikt policijos priežiurai. Ant šiokio valdžios nutarimo Bavarijos policija uždėjo savo veto. Ji nurodo, jog Hitler kalėjime budamas susiorganizavo naują priešininkų organizaciją, "Oberland" ir su jos pagelba, kaip tik bus paliuosuotas, stengsis nuverst republikos valdžią ir jos vieton įsteigt monarkiją Vokietijoje.

10,000 GRUZINŲ NELAISVĖJE.

Konstantinopol, Turkijoje. Nuo pat pradžios Gruzijos revoliucijos prieš bolševikus, 10,000 gruzinų pateko bolševikų nelaisvėn. Iš to skaitliaus 2000 nelaisvių bolševikai nužudė ir užkankino, kiti yra visaip dar kankinami. Bolševikų generolas Budennij mušio fronte tapo peršautas vieno sužeisto gruzino, kuris buvo imamas nelaisvėn. Budennij keturiais šuviais pervertas ant vietos numirė.

ATRADO NUSKENDUSĮ LAIVĄ BE ŽMONIŲ.

Cleveland, Ohio. Huron ežere atrasta paskendusį pervažos laivą "Clinton", savo laiku išplaukusį iš Clevelando. Laivo įgula susidėjo iš dvidešimts aštuonių žmonių, bet ant laivo nesiranda nė vieno lavono. Tikima, jog visi buvusieji jurininkai prigėrė ir vandens bangų tapo nuneštais kur į ežero pakraščius. Pats laivas, rodosi, yra sudaužytas kito kokio praplaukusio pro jį laivo.

FINIJA JIEŠKO NAUJOS PASKOLOS.

Helsingfors, Finijoje. Tarpe Finijos valdžios ir kelių Suvienytų Valstijų bankininkų eina derybos dėl naujos Finijai paskolos, sumoje dešimts milijonų doliarių. Finijai reikia tiek pinigų pagerinimui eksportavimo medžių ir popieros. Suvienytų Valstijų bankininkai, rodosi, sutiks reikalingą sumą paskolint, tik dar reikalinga ištirt, ar eksportas galės padengt paskolą ir 5% pelno.

IŠ DARBO LAUKŲ

—Webster, Mass. Slater audyklos savininkai, kurių firmoje darbai ikišiol buvo leidžiama trimis dienomis per savaitę, leido darbininkams nubalsuot klausimą: Ar geriau darbus ir toliau leist trimis dienomis savaitėje, su ta pačia darbininkų alga, ar paleist darbus pilną laiką ir sumažint darbininkų algas. Darbininkai didžiuma balsų nubalsavo geriau dirbt po tris dienas ir pasilikt prie senųjų algų. Bet kompanija buvo kitos nuomonės ir dieniniame biulitėne paskelbė, jog darbai paleidžiama po pusšeštos dienos per savaitę, ir darbininkams algos sumažinama 12½%.

—Worcester, Mass. Boston & Worcester, Street Railway kompanija užbaigė derybas su savo darbininkais, šiems priimant kompanijos pasiulymus, nustatant algas: 58 centus per valandą prie karų, prie kurių dirba motormonai ir konduktoriai ir 65 centus per valandą motormanams, kurie dirba be konduktorių.

—Southbridge, Mass. Hamilton Woolen audyklą, kurioje dirba apie 1000 darbininkų, ir Central Mills audyklą, paleidė darbus keturiomis dienomis per savaitę. Nuo Birželio mėnesio šiose audyklose darbai ėjo po 8 dienas per mėnesį.

—Webster, Mass. Grosvenordale audyklą, samdanti 1100 darbininkų, paleido darbus pilnu bėgiu, bet darbininkams sumažino algas 15 nuošimčiu.

—Youngstown, O. Youngstown Sheet & Tube Co. firma, kurios kontrolėje ikišiol veikė 45 metalo tarpinimo pečiai, paliepė užkurt dar 21, kurių vieni yra Youngstowne, kiti Brier Hill ir Chicagoje.

PAJIEŠKOJIMAS.

Giminės Lietuvoje prašo žinių arba dabartinį adresą:

1) Juozo Kavanskio, kuris New Yorke arba Chicagoje apsigyvenęs.

2) Jieškome žinių apie Adolfą Dick, kuris, gimė Mariampolės apskrityje. Per pereitus dešimts metų gyvenęs New Yorke.

3) Prašome žinių apie Antaną Vaičių, kuris kadaise gyveno Juan et Carriza, Carrinetes No. 122, Cardoba, Argentinoj.

4) Jieškome Vladą Aleksandrą Kostšickilį iš Graščių kaimo, Krakinavos valsčiaus, Panevėžio apskričio.

Kas turi žinių apie viršminėtas ypatas prašome atsišaukt į—

Lietuvių Biuras, Foreign Language Information Service, 119 West 41-st Stret, New York City.

Žinios iš Lietuvos

Ir vėl mažina geležinkelio darbininkų etatus.

Kaunas. Kaip jau buvo rašyta laikraščiuose, kad nuo 1 Birželio iš visų Lietuvos geležinkelių dirbtuvių ir garvežiams taisyt stočių buvo atleista nuo darbo 10 nuošimtis nuolatinių padienių darbininkų, to dar negana, dabar ir vėl nuo 1 Rugsėjo iš Kauno siaurųjų geležinkelių dirbtuvių atleido nuo darbo 25 darbininkus. Taipat manoma atleist 10 nuošimtis darbininkų ir iš kitų dirbtuvių ir stočių.

Be to iš kelių tarybos padienių linijų irgi paliuosuojama nuo darbo 60 žmonių. Taigi bedarbių skaičius, kurių ir dabar jau yra gana nemažas, vis dauginasi. Darbininkų paliuosavimo svarbiausia priežastis—stoka kredito. **Geležinkelietis.**

Laivą "Nemuną" perkrikštijo "Vilnium".

Kaunas. Įžymiausis laivas "Nemunas", kuris šiuosmet Sekminių antrą dieną, vežant iš Raudondvario į Kauną Profesinės Sąjungos gegužininkus, plyšus garo dudai buvo sugedęs ir ikišiol negalėjo plaukiot, dabar minėtas laivas tapo atnaujintas ir pavadinimo užrašas vietoje ikišiol buvusio "Nemunas", užrašyta "Vilnius".

Išplėšus lenkams iš Lietuvos sostinę Vilnių, dabar turime nors laivą "Vilnių" ir esame kupini tvirtos vilties, kad ar vėliau ar anksčiau, visgi mes atgausime iš grobikų ir senąją musų sostinę Vilnių. Be sostinės daug kentėjusi Lietuvių tauta niekad nenurims, kol nebus sugrąžinta kas jai nuo amžių priklauso.

Lietuvos sunus.

Ikirus "svečiai".

Rimšė, Breslavės apskr. Turbut nieko taip nepamėgo Rimšės policija kaip Nagėnų sodžių. Kas antra diena —šmakšt, ir eina per sodžių. Valkiojasi po daržus. Tabako, mat, jieško. Ukininkų yra apie 16. Nebartų tai rodos, nėra nė vieno. Blogiausia tenka moterims, kurios neturi vyrų. Nuolat sodžiuje dabar eina sargybos. Ateis vienas: kiti—puola, kam moterys stovi sargyboje. Jas pravaro. Sako: nėra vyrų, tai ir nereikia. Ateina kitas: užkrauna bausmę, kad nestovi sargyboj. Sako, nėra vyrų, pačios stovėkit. Kad butų jų mažiau, tai nors sviestu ir kiaušinėliais butų galima atsikratyt, kaip kitur, bet dabar kasdien, ir tiek jų čia priviso, kad nėra išeities. —"L. K."

Atšalęs kampelis.

Troškunai, Panevėžio apskričio. Per šv. Panelės atlaidus priplaukė daug svietelio, dėja, mažai maldininkų. Per šv. mišias daugelis pasišaipė ant šventoriaus, o paskui nudrožė miestelin: vieni smuklėsna, kiti pasirukyt, trečios pasišvaistyt savo trumpasijoniais ir pasirodyt savo nuogas krutines ir nuogas rankas. Musų atlaidai virsta tik gera proga visokiems šmukleriams, smuklininkams pasipelnyt.

Parapija ne maža, bet laikraščius skaito vos keliatas žmonių. Čia jaučiama lietuvių ištautėjimo liekanos. Nors parapija daugumoje lietuviška, bet yra keli lenkiškai šlebedžiojanti. Jiems kas sekmadienis sakoma lenkiškoj kalboj evangelija, kurios daugiau sienos klauso. — "Vienybė".

Peštukai.

Kazlų-Ruda, Mariampolės apskr. Prieš keliatą metų čia buvo viena kita sukrypus bakužėle ir keliatas tarnų bei šiaip darbininkų. Dabar gi miestelis žymiai prasiplėtė ir čia šimtai žmonių gyvena; daugiausia juodadarbiai, atvykę iš įvairių Lietuvos kampų darbo jieškot. Be gerų žmonių čia galimą išvyst įvairių peštukų, kurie gerai įkaušę mėgsta užkabinėt praeivius. Čia jie nieko nebijo, nes niekas rimtai nesudraudžia. Yra dar ir tokių, kurie nieko beveik neveikia, o gyvena geriau už tuos, kurie ištisas dienas sunkiai dirba ir negirtuokliauja. Jie vadina savė slaptos policijos agentais, užpuldinėja ramius žmones, klausdami pasų, juos paėmę dažnai negrąžina be pusbonkės. Be to, dažnai toki "agentai", patys budami girti, sumuša kitus girtus ir net blaivus. Kodėl "agentų"-peštukų niekas nesuvaldo? — "Lietuva".

Dvarininko Komaro butynė.

Gelgaudiškis, Šakių apskričio. Šaunas buv. M. Komaro rezidencijos dvaras. Prieš karę Gelgaudiškis atrodė lyg kokia musų ministerija, buvo sujungtas daugiau kaip su dviem dešimtim kitų Komarui priklausiusių dvarų, telefonais, pats dvaras buvo lyg kokia šventovė laikomas. Valstiečiai negalėdavo perdaug arti apie jį sukinėtis, pats Komaras—lenkų patriotas, savo "svitos" budavo, lyg dievaitis garbinamas ir "Dzidzica" vadinamas. Visa tai atrodydavo ir keista, ir juokinga, ir graudu. Karei užėjus, Komaras išbėgo Rusijon ir ten gerokai vargo pamatęs, grįžo Lietuvon jau visai prastu žmogumi. Gelgaudiškyje kiek atsiganęs, išvažiavo kartu su kitais lenkais dvarininkais, pas saviškius, į Varšavą, tikėdamasis netrukus parsikviest likusiuosius. Bet, vargšas, apsivylė. Jam pasišalinus, valdžia nusavino visus jo dvarus ir baigia juos dalyt; tik bėda, kad naujakuriai, negaudami iš niekur paramos, negali įsikurt, ir didžiausi dvarų žemės plotai dirvonuoja. Pats Gelgaudiškis kaszinkodėl laikoma dar pačiam Komarui ir laukiama jo grįžtant. Reiktų visi jo turtai konfiskuot, o ne laukt jo grįžtant. Komaro pilyje įkurta vaikų prieglauda—ji atsikėlė iš Kauno ir gerokai pilį aptrynė.

Kiti dvaro triobėsiai, k. a. javų sandėlis ir naujas, nevartotas muro tvartas, buvo neva iš varžytynių už kelis tukstančius besmunkančių markių išparduoti. Reiktų tinkamoms įstaigoms prižiurėt, kad valstybiniai turtai nebutų už niekus pardavinėjami.—"R. G."

Šiek-tiek žinių iš bolševikiškos Rusijos.

Kadangi didžiulę Rusiją jau 7 metai valdo bolševikai, kurie visame valstybės surėdime užvedė visai naują tvarką, tai pasaulio žmonija apie ją labai užinteresuota. Kaip žinia, kad dabartinės Rusijos rėžime vyrauja žiaurį komunistų—bolševikų partijos diktatura. nėra jokios laisvės, politiškai nusikaltę yra netik pudomi kalėjimuose, bet daugumoje atsitikimų yra ir sušaudomi. Be to bolševikai savo nevykusiu šeimyninkavimu labai suardė krašto ukį bei pramonę, per tai ir ekonomiškas valstybės stovis yra labai blogas.

Bolševikiškoje Rusijoje ekonomiškas stovis, ant kiek yra žinoma ir man pačiam, prieš tris metus, ant tiek buvo sunkus, jog nekalbant jau apie kitką, tuomet žmonės ir gyvuliai, ypač arkliai, tukstančiais krito dėl bado. Esant ten tokiems nepaprastiems dalykams ir šiuo metu apie Rusiją visur yra daug kalbama ir rašoma spaudoje. Patys bolševikai, kurių siekiai yra užkariaut visą pasaulį ir visur įvest "sovietus" ir savo despotišką diktaturą (kuria jie su pasididžiavimu vadina darbininkų diktatura), visur prie kiekvienos progos, kiek galėdami giria Rusiją, kad ten dabar esąs labai geras gyvenimas, o ypatingai labai gerai gyvenasi darbininkams. Tuom tarpu gi, kaip matyt iš gaunaamųjų iš Rusijos laiškų, ten tokio didelio pagėrėjimo nėra, o pagerėjo visai nekiek. Visas padėties pagėrėjimas, kolkas, yra tik tame, kad ten dabar žmonėms yra jau prieinamesnis maistas, kurio prieš 3 metus buvo didžiausis krizis. Štai, kątik gavau iš bolševikijos nuo savo gero draugo laišką, rašytą 24 Rugpjučio, taigi žinios yra dar nesenos. Minėtąjį laišką parašė geležinkelietis, kuriame tarp kitko pažymi, kad gyvenimas pas juos sunkus ir kolkas, ant duonos šiaip netaip užtenka, o ant drabužio ir avalinės nėsą, nes tos prekės esą labai brangios, bet kokio brangumo, nepažymi. Gi maisto produktų kainos esą šiokios: rugienių miltų pudas 1 rublis 20 kapeikų, kvietienių miltų pudas 4 rub., svaras lašinių 45 kap., svaras sviesto 70 kap., svaras jautienos mėsos 25 kap., svaras cukraus 40 kap., 10 kiaušinių 30 kapeikų, svaras varškės 15 kapeikų, pakutis "mahorkos" 10 kap., svaras muilo 25 kap. Algos gaunąs tik 35 rublius per mėnesį.

Taigi kaip amtome iš paduotųjų laiške produktų kainų, ir gaunamo už darbo atlyginimą, aišku, kad dabar Rusijos darbininkams dar nėra jokio gerumo ir jie dar ir šiadien kenčia diedsnį skurdą negu Lietuvos darbininkai. Prieš pat karę 1913 metais Rusijoje paprastieji darbininkai—juodadarbiai per mėnesį nupelnydavo po 40—60 rublių ir pragyvenimui reikalingosios prekės buvo kurkas pigesnės. O kas blogiausia, kad dabar ne bolševikams ten nėra jokios laisvės ir kitokių įsitikinimų žmonės, kurių yra didelė dauguma dvasiškai ir morališkai yra visai užtrenkti ir gyvena nepakenčiamoje atmosferoje.

Lietuvos sunus.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PASKELBIMAS.

Skolos mokėjimas.

Lietuva už įvairius daiktus buvo skolinga Suvienytoms Valstijoms $4,988,628.-03 Už tą skolą teko mokėt 4¼%. Tokiu budu, ikį Birželio mėn. 15 d. 1924 m. nuošimčių susidarė $1,049,918.-94.

Lietuvos valdžia buvo nusistačiusi savo skolos klausimą reguliuot. Tam tikslui Lietuvos pasiuntinys Washingtone buvo įgaliotas vest derybas su Suv. Valstijų valdžia. Rugsėjo 22 d. skolos fundavimo sutartis buvo pasirašyta Washingtone: Lietuvos valdžios vardu pasirašė p. K. Bizauskas, Suv. Valst. valdžios vardu pasirašyta iždo ministerio p. A. W. Mellon'o ir patvirtinta prezidento C. Coolidge'o.

Pagerėjusi Lietuvos finansinė padėtis davė progą Lietuvos iždui imtis nuošimčių mokėjimo jau šiuosmet. Tad buvo galima visą skolą funduot Birželio 15 dieną ir tokiu budu sumažint bendrą funduojamą sumą, nes už skolą iki fundavimo reikėjo mokėt 4¼% o skolą fundavus reikės mokėt 3% ir 3½%.

Skolos fundavimo svarbiausios išlygos yra šiokios: Sutartį pasirašant sumokoma $1,546.97. Likusioji skola, t. y., $6,080,000 paskirstoma 62 metams, tokiu budu skola galutinai bus išmokėta 1986 m. Nuošimčiai nustatomi šitaip: Per pirmus 10 metų 3%, o per likusius 52 metus—3½%. Nuošimčiai bus mokama pusmečiais.

Tai yra bendrais ruožais pasirašytos sutartis turinys, neminint smulkesnių dalykų: apie nuošimčių apmokėjimo atidėjimą, mokėjimą prieš prinokimą ir t. t. Sutartis turi but ratifikuota Lietuvos seimo ir Suvienytų Valstijų kongreso.

Lietuva yra ketvirtoji iš eilės valstybė, kuri sureguliavo savo skolos klausimą Suv. Valstijose. Ikišiol skolos fundavimo sutartis yra padariusios: Anglija, Finija ir Vengrija.

Vilniaus klausimas.

Lietuvos delegacija Tautų Sąjungoj pareikalavo, kad dabar posėdžiaujantis plenumas per nuolatiną Tarptautišką Teismą išaiškintų, ar Tautų Sąjungos tarybos statutas tarybai suteikia tiesą išnešt rezoliuciją dėl ginčo tarp dviejų valstybių, jeigu nė viena iš tų valstybių nėra prašiusi tarybos tokią rezoliuciją išnešt, juoba jei viena iš tų dviejų valstybių prieš tą rezoliuciją protestuoja.

Šį klausimą Lietuvos delegacija iškėlė atsižvelgiant į Tautų Sąjungos tarybos nutarimą iš 1923 m. Vasario 3 d. pritart taip vadinamam Sauros pranešimui, sulyg kurio neutrališka zona tarp Lietuvos ir Lenkijos kariumenių panaikinta ir į jos vietą pravesta demarkacijos linija. Toji Sauros pasiulytoji demarkacijos linija davė inspiraciją Ambasadorių konferencijos nutarimui Lenkijos rubežiaus nustatymui.

Lietuvos iškeltą klausimą apsvarstyt Plenumas pavedė nuolatinai politiškai komisijai, kuri yra žinoma kaipo šeštoji komisija. Šeštos komisijos subkomisija buvo nusistačiusi svarstyt tarybos statuto interpretavimo klausimą be Lietuvos atstovo dalyvavimo. Lietuvos delegacija pareikalavo subkomisijos papildymo Lietuvos atstovu. Šeštoji komisija išsitarė prieš subkomisijos papildymą ir tos komisijos posėdyje Belgijos užrubežių reikalų ministeris Hymans'as pažymėjo, kad jis esąs ypatiškai tame klausime užinteresuotas ir todėl atsisakęs dalyvaut subkomisijoj. Lenkai pareikalavo sau vietos subkomisijoje, pažymėdami, kad jie skaito tą klausimą politišku, liečiančių Lenkijos rubežius.

Dėl susidėjusių apystovų Lietuvos delegacija nutarė išimt klausimą iš dienotvarkės ir kartu Rugsėjo 13 d. pažymėjo, kad Lietuva pasilaiko tiesą tą klausimą iškelt ateityje.

Lietuvos Pasiuntinystė Amerikoje.

Severos Gydunles užlaiko šeimynos sveikatą.

DĖL NEVIRINIMO

sustiprinimo nusilpnėjusių ir stokos apetito vartok

SEVERA'S BALZOL.

Abelnas stiprintojas vyrams ir moterims.

Jis maitina kraują, paaugdo virinimą, reguliuoja atidalinimus, stiprina organus prie normališkos veikmės.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Trynimas Visados Suteikia Palengvinimą!

Neatkidėkit ant riebaluotų mosčių, kuomet jums butinai reikalingas linimentas!

Įreg. S. V. PAIN-EXPELLER Pat. Ofise.

visuomet buvo pagelbinga gyduole. Jis yra puikiausis ir labiausiai patikėtinas linimentas, kokį tik pinigai gali nupirkti. Nėra tikrasis, jei neturi INKARO vaisbaženklio.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

ŠEIMYNINKĖMS KELRODIS

Rašo ISABELLE KAY

Lietuvė šeimyninkė Amerikoje visados trokšta gaut patarimų pagerinimui jos žinojimo atlikinėjant pareigas kaipo šeimyninkė ir motina. Šitose skiltyse kas savaitę tilps straipsneliai, kurie bus įdomus kiekvienai Lietuvei šeimyninkei.

RODYKLĖ No. 21.

Virimo Receptas

Makaronai, spaghetti ir kiaušininiai noodeliai yra trįs maistai kuriuos kiekviena šeimininkė privalėtų naudot rengiant valgius. Tie maistai suteikia stiprumą ir vikrumą ir tuo pat laiku budavoja kuną. Jie užima vietą daugelio mėsinių valgių kadangi jų maistingumo vertė yra tokia pat, o jie daug pigiau apsieina. Sekantis receptas, kuriame kiaušininiai noodeliai (egg noodles) naudojama yra skanus ir lengvai virškinamas. Pamatysit, kad šis pudingas turi gražų ir skanų skonį ir galima duot su šutintais vaisiais.

NOODLE PUDINGAS

- 2 puodukai pieno
- 1 puskvortė noodles
- 4 kiaušiniai
- ¼ puoduko tarpytų taukų
- 1 lemonas
- ¾ puoduko cukraus
- ¼ puoduko baltintų ir kapotų almondų
- ¼ šaukštuko druskos

Sudėk noodelius į verdantį sudytą vandenį ir virink penkias minutas. Nukošk per skylėtą blešinį indą. Suplak kiaušinius pilnai ir įmaišyk į noodelius. Ištaukuok pudingo skarvadą, sudėk eilę noodelių, apibarstyk cukrum, almondais, tarkuota lemono žieve ir tarpytais taukais. Paskui dėk antrą eilę noodelių ir daryk kaip pirma, iki viskas sudėta. Dadėk pieną ir druską, ir kepk vidutiniškam pečiuje valandą. Duok karštą su pienu ar smetona.

Virtuvės Reikaluose

Kuomet kepsnis biskį perkepa, sudėk jį peršutinimui.

Nuėmimui musių popierio, kuris prilipo prie stalo, patrink jį su terputinu ar kerosinu ir jis lengvai nusilups.

Frankfurtai buna skanesni, jeigu perpjaunami ir apkepinami ir duodami su daržovėmis.

Darant salotų uždarą sudaryk sausus dalykus pirm dedant šlapius.

Greitam išdžiovinimui salotų lapų sudėk juos į retą audimą (cheese cloth) ir suk smarkiai ratu ore.

Valant agato indus negramdyk džiuvusį maistą ant šonų, nes tas suraižys. Pamerk tik į karštą vandenį, arba jei reikia užvirink vandenį.

Naminiai Pasigelbėjimai

Nuvalymui marmuro, kuris pasidaro purvinas ir taukuotas daryk taip: Ištarpink unciją sodos ¼ puskvortės vandenio ir dėk baltimo iki pasidarys košelė. Trink dručiai ant marmuro ir leisk nudžiut. Numazgok su tyru vandeniu.

Nuvalymui baltų plėtmų nuo balto palivuoto stalo, naudok šmotą skarulio su kerosinu, alkoholiu ar linų aliejum.

Išvalymui baltų audimų, kurie pageltonavo ilgai stovėdami, išmazgok juos muilo putose ir paskui išdžiovink saulėje, tas atgrąžins jų baltumą.

Indų šluoštymo abrusus reikia išmazgot nors sykį į dieną karštame vandenyje su muilu ir padžiaut lauke. Juos reikia viirnt nors sykį savaitėje geram išvalymui.

Grožės Patarimai

Jeigu plaukai pradeda džiut ir atšiupt, ir neturi naturalio aliejaus, tai esti del karščio. Galvą reikia tept šiltu alyvų aliejum sykį ar du savaitėje, trinant ir paskui iškaršinant gerai naudojant gerą šepetį. Šepetys turi turėt pusėtinai storus šerius. Metaliniai šepečiai negeri, nes jie gali užgaut odą. Ištrenk galvą geru shampoo aliejum ir įtrink į galvos odą per dešimt minutų. Po to naudok nestiprų muilą ir išplauk plaukus naudojant vandenį kas sykis šaltesnį, pagaliaus visai šaltą.

Ypatiška Sveikata

Reikalinga užlaikyt akis švariai ir geram stovyje kaip ir kitas kuno dalis. Naturalis šlapumas akyse yra viskas ko reikalinga jų užlaikymui. Vienok jeigu esant nuolat lauke ir pajuntat, kad antakiai ima perštėt, nuo vėjo ir dulkių, turit mazgot akis sykį į dieną. Geriausia yra soliucija Boric Acido, sudaromo sekančiai, iš Boric Acid pauderio ir puskvortės tyro virinto vandens. Keletą lašų to skystimo reikia įleist į akies kamputį. Lai jis perbėga paskui į kitą akies kamputį. Patirsit, kad tas budas pataisys ir palengvins akims.

"AMERIKOS LIETUVIO" SPAUSTUVĖJE
Atlieka Visokius Spaudos Darbus !!!

SUGRĄŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRĄŽINK ATGAL DRAUGIŠKUMĄ, MEILĘ, DAINAS.

MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ. KURIOS JAU PRAĖJO...

Įsigyk GRAFONOLĄ, kuris palinksmins jusų namus. Lietuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Musų krautuvėje randasi didelis pasirinkimas REKORDŲ ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafo- rašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą nolą arba lietuviškų rekordų, ir už 2c. stampą, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., - Worcester, Mass.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

POMIRTINIAI SKYRIAI—$150, 300, 600, IR 1000.
PAŠALPINIAI SKYRIAI—$6.00, 9.00 IR 12.00 Į SAVAITĘ.

Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America,
307 WEST 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass..

Yearly subscription: In United States $2.50
In Foreign Countries $3.00
Single copies ..... 5 cents.

Advertising rates on aplication.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas

per

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass..

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose $2.50
Kitose valstybėse $3.00
Pavieniai egzemplioriai ..... 5 centai.

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšto.

Enterned as Second Class matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

"AMERIKOS LIETUVIUI" DEŠIMTĮ METŲ PRAGYVENUS.

Pirmoj dienoj Spalio mėnesio, 1914 metuose pasirodė pirmas numeris "Amerikos Lietuvio". Rodosi dar visai neseniai tai buvo, o vienok tai buvo prieš dešimtį metų, ir su šiuom numeriu "Amerikos Lietuvis" žengia jau į vienuoliktus metus savo gyvavimo. Dešimties metų laikas yra ne visai trumpas. Per tą laiką lietuviai, kaip išeivijoje taip ir savo tėvynėje, pergyveno daugelį audrotų dienų, ir visomis tomis dienomis "Am.Lietuvis" tarnavo lietuvių visuomenei, lietuvių tautai, kuom jis galėjo ir kaip galėjo, visuomet su geriausiais norais ir troškimais, kad tik lietuviai butų laimingi, kad tik jie pasiektų augštesnį laipsnį kulturoje ir apšvietoje.

Prieš dešimtį metų lietuvių spauda jau buvo pilname klestėjime. Spaudintas žodis tais laikais skambėjo netik Amerikoje, bet ir per daugelį metų svetimųjų vargintoje ir kamuotoje Lietuvoje. Abelnai lietuviškų laikraščių skaitlius tais laikais buvo irgi didelis, ir visi jie turėjo užsibrėžę sau plačiausius tikslus, ir veikė darbus, lyginai su geriausiais norais ir tikslais, lyginai lietuvių tautos labui. O darbo visuomet buvo daugybė ir jo rasdavosi vis daugiau, vis atrasta didesni plotai apleistos dirvos, ir vis pasirodė reikalingumas didesnio darbininkų skaitliaus.

Dėl dirvos plėtimosi, dėl darbo dauginimosi, tuometiniam lietuviškų laikraščių skaitliui nebuvo galima viską apdirbt, beto dar ir dirbant visomis galėmis, pasirodė, jog už nuveiktojo darbo pasilieka spragos, kurių prie skuboto darbo visuomet reikia tikėtis ir negalima jų išvengt. Tų spragų užpildymui pasirodė reikalinga talka jau nuo seniaus dirbusiems laikraščiams, ir todėl į reikalą įsižiurėjęs ponas Mikas Paltanavičia, turėdamas iš savo dviejų ranko darbo sutaupytų skatikų keliatą, pasiryžo eit pirmesniems laikraščiams talkon, ir prisimindamas, jog laikraščiams dirva niekad nėra aprubežiuota ir vietos prie veikimo niekad ne pritruks, pradėjo leist "Amerikos Lietuvį".

"Amerikos Lietuvio" pirmame numeryje Redakcija savo įžangoje pasisakė, jog "Amerikos Lietuvis" eis "Aušros" keliu ir laikysis idėjų: ...Idėjos bus visuomet surištos ne su vieta nė su draugysčių, partijų ar luomų reikalais, bet su reikalais visos lietuvių tautos, visos Lietuvos, visų lietuvių, be skirtumo politiško padėjimo, tikėjimo, stovio, išsilavinimo ir tt....." ir tuomi keliu einant tik bus galima prieit prie užsibrėžtojo tikslo, nes lietuviams turint mažai mokyklų ir todėl tarpe savęs neturint užtektinai vienybės, tik su laikraščių pagelba žmonėms galima daugiau pažengt kulturoje.

Šitokio tikslo "Amerikos Lietuvis" laikėsi per tą dešimtį metų savo gyvavimo, to paties laikosi ir žengdamas į vienuoliktus metus, prisižadėdamas ir ateityje laikytis pačioje pradžioje užsibrėžto tikslo: Ne tarnaut atskiriems bureliams lietuvių, ne pataikaut atskiroms grupoms, ne vienus užtart ir kitus peikt—bet visiems lygiai rodyt šviesos žiburėlį ateitin ir visus lygiai kviest prie vienybės, sutikimo ir bendro kulturiško darbo savo tautos labui, savo ateičiai.

Ar daug "Amerikos Lietuvis" nuveikė ir ar daug gero padarė lietuvių tautai ir visuomenei, per tą dešimtį metų, ne musų dalykas apie tai kalbėt, ne mums tinka tai spręst. Bet esame įsitikinę, jog budamas jis visuomenišku laikraščiu ir visiems lygiai veikdamas savo pasiskirtą darbą, ne vieno lietuvio gyveniman įnešė kad ir mažą, bet visuomet sviečiantį žiburio spindulėlį. Jei ne suspėjo, ar ne pajiegė tai padaryt urmu, tai buvo tam tikros priežastys, dėl kurių ne buvo galima tai padaryt. Tačiaus esame tikri, jog ir pavienis lašelis, nors lėtai puldamas vis ton pačion vieton, kad ir kiečiausią uolą iškapoja ir laikui bėgant, sunaikina ją.

Rods, kai kas į tai žiuri kitaip ir mums nepripažįsta žymės, ir tai tik todėl, kad męs ne veikiame aštriais įrankiais, kad savo užduotį ir pačioje pradžioje pasižymėtą darbą veikiame lėtai, niekam ne pataikaujant. Męs betgi stovime prie savo pirmesnio nusistatymo ir viską saikuojame vienu saiku: į visus męs žiurime lygiai ir lygiai visus kviečiame prie bendro darbo, kuris gali but naudingas ne atskiroms grupoms, ne atskiriems luomams ar atskiroms tikyboms, bet abelnai, visiems lietuviams.

O kad galėtume daugiau padirbt ir daugiau atsiekt, šiuomi, pradėdami vienuoliktus metus, męs kviečiame visus veikėjus, kaip tuos, kurie ikišiol su mumis veikė, taip ir tuos, kurie nuošalai nuo mųs stovėjo, ateit mums talkon ir padėt musų darbe. Kuo didesnis skaitlius darbininkų susitelks vienan burin, tuom darbas bus spartesnis ir našesnis. Kviečiame prisidėt prie mųs ir tuos, kurie šiadien mato, jog męs ikišiol permažai nuveikėme. Męs apsisunkinę save ikišiol, su Jųs pagelba daugiau padarysime.

Tiems, kurie per tą dešimtį metų buvo su mumis ir mums talkininkavo, šiuomi tariame nuoširdžiausį ačiu, ir kartu kviečiame pasilikt su mumis toliasniam laikui. Padėkite mums kuom galite: darbu, patarimais ar simpatijomis. Kas plunksną valdote, kas turite upą ir mintį, ateikite prie mųs ir bukite su mumis, idant pagelbėt mums musų darbe. Męs darbais apsikrovę, dirbame ne turtų susikrovimui ir ne savo patogumams, tik visuomenei, jos labui. Kuomet Jųs šitame darbe mums padėsite, Jųs atliksite dalį visuomeniško darbo ir tuomi užpildysite tuos trukumus, kuriuos męs ne turime laiko pastebėt. Sveikiname visus tuos, kurie ikišiol buvo su mumis: skaitytojus, bendradarbius, rėmėjus, ir visus tuos, kurie kuom nors mums buvo artimi; kviečiame prie mųs pasilikt ir toliasniam laikui, kad bendrai visi ir toliau vieni su kitais gyvendami, laimingai pragyventume ir kitą desėtką metų.

Paakinimas valdžios.

Lietuvių laikraščiuose tankiai skaitome vosokius nepasiganėdinimus Lietuvos valdžios nusistatymais ir užtai mažesnius ir didesnius papeikimus. Ne visuomet tenka į tai kreipt domą, kadangi mums, išeiviams, tie dalykai yra labai tolimi ir net kaip ir svetimi; rodosi netiktų kištis ir į tokius dalykus, kurie priklauso ne žmonių, dargi išeivių grupelėms, bet pačiai valdžiai ir tik valdžios žinioje tie dalykai yra.

Vienok kartais reikia—ir pripažint tokiems nepasiganėdinimams teisybę, jei tik jie nuosėkliai yra išreiškiami. Rods, toli gražu iki nuosėklumui pas tulus laikraščius, kuomet išeinama prie dalykų tik su tam tikrai tikslais, kad sukėlus šiokį-tokį trukšmelį. Bet tai ne visuomet taip yra. Kartais laikraščiuose pasirodo ir sveikų minčių, rimtų kritikų, siekiančių prie Lietuvos valdžios ne be reikalo.

Štai, skaitome Vilniaus laikraštyje "Lietuvos Kelias" tulo P. V—tas straipsnį, kuriame pasakyta karti teisybė ir už ją nieko negalima daugiau pasakyt, kaip tik pagirt rutorių už jo rimtumą. Ten pasakyta, jog Lietuvos valdžia kaip ir užsimėrkus ant visko, viską leidžia taip kaip kam patinka, ir todėl ji ikišiol nieko ne atsiekė, o svetimieji ant Lietuvos vis labiau lipa ir mėgina jot ant jos. Nuo kelių metų Tautų Lygoj tęsusis ginčams tarp Lietuvos ir Lenkijos, viskas užsibaigė taip kaip norėjo; Tautų Lyga priskyrė Lenkijai Lietuvos dalį, gi Lietuva net atydos ne kreipė į tai, nors Valkininko ir Rudziškio aplinkių gyventojai grieštan protestavo prieš Tautų Lygos vedimą "rubežių" tarpe Lietuvos ir Lenkijos.

O tai vis dėjosi todėl, kad Lietuva vieton žiurėt į rytus, pradėjo savo akis kreipt į vakarus; vieton jieškot sutarčių su Rusija ir Vokietija, ji pradėjo jų jieškot su Francuzija ir kitomis vakarinėmis valsybėmis, iš kurių niekad jokios paramos negaus ir gaut negali, nes jos žiuri tik į Lenkijos išputimą; ir kuomet ten Lietuva ko tokio jieško, Lenkija vis labiau lipa ant Lietuvos. Tokį Lietuvos jieškojimą vilčių vakaruose, Lenkija gerai supranta ir pradeda veikt iš rytų prieš ją. Į Maskvą siunčia savo vyrus ir ten politiką lošia iš kitos pusės, ką parodo Varšavos muzėjai, knygynai, dailos parodos ir šiaip valstybės pargabentas turtas; lenkai Rusijoje platina savo įtekmę per bažnyčią, per mokyklas ir įvairias slaptas organizacijas. Prie lenkų atstovybių yra kunigai neva aprupinimui tikinčiųjų lenkų, ir šiaip mokslo žmonių, kurie rankioja Rušijon iš kitų valstybių laike karės išgabentą turtą. Pastaruoju transportu Varšavon iš Rusijos pargabenta daug Lietuvos turto, kaip Užpalio, Birštono, Semeliškio ir kitų Lietuvos bažnyčių varpai. Yra net keli varpai iš paties Kauno bažnyčių. Klausimas, ką veikia Lietuvos atstovas Baltrušaitis Maskvoje? Jau seniai buvo sakyta, jog Lietuvai reikalinga Maskvoj turėt atstovą, kuris gerai pažintų lietuvių ir lenkų santikius, kuris ne pataikaudamas naujiems Maskvos ponams, gintų lietuvių reikalus. Iš Rusijoje lietuvių gyvenamų vietų gaunama žinios, jog ten lenkai turi savo kunigus ir šiaip-taip mokinasi, gi lietuviai ten senus vargus vargsta. Taip dalykams esant, kįla klausimas: Ar ton pusėn vairuojamas laivas? Ar perdaug nukrypdami į vakarus užmiršome rytus? Dabar su Maskva tariasi Anglija, Francuzija ir kitos vakarų šalys. Kodėl Lietuva ne protestavo prieš Rusijos-Lenkijos sutartis. Rygoje, kuria Rusija sulaužė savo sutartį su Lietuva, kuomet ji pripažino Lenkijai tą Lietuvos sklypą, kurį pirmiau buvo pripažinus Lietuvai?

Čia pažymėta karti teisybė, paakinanti Lietuvos diplomatiją ir valdžią, kaip ji į daugelį dalykų žiuri lyg nenorėdama, lyg pati į juos netikėdama.

Vėl persekiojimai.

Kada pasibaigs tie lietuvių persekiojimai! Juos persekiojo slavai-rusai praeityje, juos persekioja slavai-lenkai šiadien, ir tiems persekiojimams galo nesimato. Persekiojami lietuviai nesiliauja dejavę ir vis laukia šviesesnių dienų, su vilčia susilaukt iš persekiojimų pasiliuosavimo, o čia lyg tyčia, vieton sulaukt šviesesnę valandą, apsireiškia lietuvių persekiojimai kituose kampuose.

Mažojoj Lietuvoj, ir ten lietuviai pradėta persekiot. Nors ten juos nepasiekia slavai, bet juos pavaduoja germanai šovinistai, kurie pasirodo lygiai brutališkais kaip ir slavai. Neseniai praskambėjo žinios kaip Naktiškiuose vokiečiai mušė lietuvius, dabar žinios skelbia apie vokiečių pasikėsinimus ant lietuvių ir Tilžėje. Nors Tilžė dar yra Vokietijos rubežiuose ir vokiečių valdžioje, tai vienok vokiečiai širsta ant lietuvių už pernai Tilžėje kaszinkeno išmėtytus nakties metu atsišaukimus, kuriuose kviesta lietuvius sukilt prieš Vokietiją, ir prisidėt prie Lietuvos.

Užtai dabar vokiečiai ten lietuviams keršija prie kiekvienos progos. Užeigose ar gatvėse, kur tik išgirsta lietuviškai kalbant, tuojaus ir šukauja, kad čia esą Vokietija ir tik vokiškai kalbėt galima. Pastaruoju laiku buvo net toks atsitikimas, kad vokietis įėjęs restoranan ir ten pamatęs lietuvį, tuojaus ėmė plust, vadindamas lietuvius išdavikais ir todėl esą visus lietuvius reikia pakart!...

Tai tik pastarųjų dienų ir tik vienoje Tilžėje atsitikimai, o kiek tokių ir žiauresnių atsitikimų yra visoje Mažoje Lietuvoje, niekas ir ne suskaitys. Ir kas blogiausia, kad vokiečiai taip persekioja ir visur priekabių jieško netik tarpe vietinių lietuvių, kurie ten skaitoma "vokiečiais", bet lyginai taip elgiamasi ir su lietuviais, kurie turėdami kokius reikalus, atkeliauja iš Klaipėdos krašto, kuris yra Lietuvos valdžioje. Ir Lietuvos valdžia nusiduoda apie tai nieko nežinanti—tyli. O juk reiktų čia Lietuvos valdžiai užprotestuot prieš tokius vokiečių-šovinistų šiurkštumus ir ne mandagumus, kaip tai paprastai daro tokiuose atsitikimuose kitos valstybės. Kodėl Lietuvos valdžia čia tyli?

Vėl skiriasi.

Po karei Francuzija buvo pradėjusi grįšt katalikų bažnyčios globon ir tarpe popiežiaus ir Francuzijos valdžios ryšiai vis darėsi ankštesni, bet Francuzijoj susidarius kitai valdžiai, tie ryšiai vėl pradėjo irt, ir viskas jau krypsta pertraukimui tų ryšių, kurie neseniai buvo drutinami. Mat Herriot užimdamas priemero vietą Francuzijos valdžioje, pažymėjo, jog jis pasistengs atskirt bažnyčią nuo valstybės. Ir dabar jis savo pržadus pradeda pildyt, dargi pridedant ir pertraukimą ryšių Francuzijos su vatikanu.

Pirmiausia iš vatikano atšaukiama Francuzijos ambasadorius ir jo vieton bus paliktas tik ambasadoriaus sekretorius, idant tas užbaigtų su popiežium pradėtus reikalus, o kaip jau su tais bus apsidirbta, tada iš vatikano bus atšauktas visas ambasados štabas. Dėl šitos natųjo priemero politikos, kaip sako "Erre Nouvelle", tarpe popiežiaus ir Francuzijos valdžios jau pradeda trynimasis ir galbut, laikui bėgant, jis išaugs į didelius nesutikimus tarp vienos ir antros pusės.

Bet tuom dar viskas nesibaigia, nes Francuzijos parlamentas paėmė svarstyt ministerių gabineto pasiulymą, kad Alzacijoj ir Lotaringijoje butų panaikintas katalikų parapijinių mokyklų pripažinimas, ir visi mokyklos metų vaikai butų verčiami lankyt valdžios mokyklas. Popiežiaus nuncijus Paryžiuje, ruošia protestą prieš šitą kėsinimąsi ant katalikiškųjų mokyklų Alzacijoje ir Lotaringijoje, ir manoma, jog jį paseks šių dviejų provincijų katalikai, vienok tai dar nereiškia, jog dėl tų protestų valdžia mainys savo pradėtus žingsnius.

Sionistai ir Palestina.

New Yorke atsibuvo žydų sionistų organizacijų atstovų suvažiavimas, kuriame priimta rezoliucija, pasmerkianti žydų emigraciją į Meksiką ir Krimą, kur bolševikai rengia žydų koloniją. Visų suvažiavime dalyvavusių delegatų sutikta, jog yra didele nudėme žydams emigruot į tokias valstybes, ar jų dalis, kur žydams nėra skiriama vieta valdžioje, ir todėl tik vienas kelias žydų emigracijai yra į Palestiną, į savo tėvų žemę.

Kad norima sutraukt savuosius "savo žemėn", tas dar butų nieko, tik nežinia kaip gali but suvažiavimo priimta rezoliucija pateisinta patim aiškinimu, jog žydams nuodėme keliaut ten, kur jie valdžion neprileidžiami. Juk Palestinoj dar valdžia yra ne žydų, ir ten valdžion juos niekas dar ne kviečia.

Suvažiavime išduota valdybos atskaita, parodanti kiek per metus nuveikta Palestinos žydais apsigyvendinimui. Sulyg atskaitų, per metus sionistai Amerikoje surinko Palestinos apgyvendinimo žydais reikalams $3,900,000, iš kurių Palestinos reikalams išleista du milijonai doliarių. Per pastaruosius tris mėnesius, iš visų pasaulio šalių, į Palestiną apsigyvent išsiųsta suvirš du tukstančiai žydų sionistų.

Savinasi jures.

Kada Genevoj pradėta kalba Tautų Lygos "kongrėse", kad reikia Europos valstybėms nusiginkluot, tos pačios Tautų Lygos išpustoji Lenkija per savo atstovą griežtai pasipriešino ir pažymėjo, jog Lenkija niekad nenusiginkluos ir ginklavimąsi nesumažins, nes jai anksti ir vėlai reikia stovėt sargyboje prieš rytinį pavojų visai Europai.

Tuomi pavojum Lenkija mato Rusijos laivyno manebrus Baltiko jurėse, kuomet rusiški skraiduoliai vis slenka arčiau Lenkijos pakraščių, nors oficiališkai Rusija buvo pasisakiusi, jog manebruos tik neutrališkuose vandenuose. Beto dar ir Vokietijos orlaiviai skraido ties Lenkijos vandenais, Baltiko jurėse...

Kad Lenkija nemano nusiginkluot, nėgi ginklavimąsi sumažint, tas jau seniai žinoma, ir ji nusiginkluos tik tada, kada ją kas nors prie to spėka privers, bet, kad ji turėtų kokius vandenis Baltiko jurėse, tai ikišiol vargiai kas buvo manęs, kadangi ji turėjo tik Versaliaus pripažintą išėjimą į Baltiko jures Visla, per Danzigą. Dabar ji savinasi ir jures, kas turi reikšt, kad ji nors Klaipėdos ir negavo, tai vienok dar ne atsižadėjo savo senųjų pretensijų prie Baltiko jurių ir iš anksto jas skaito savo savaščia, o su jurėmis, suprantama, ir Baltiko valstybes.

Jau susitaikė.

Po ilgų derybų tarpe Suvienytų Valstijų ir Vokietijos, abiejų pusių komisija ant galo susitaikė dėl atlyginimo Suvienytoms Valstijoms iš Vokietijos, už karės metu padarytus nuostolius. Sulyg sutarties, Vokietija Suvienytoms Valstijoms išmokės 65 milijonus doliarių, iš kurios tai sumos trisdešimts penki milijonai ir septyni šimtai tukstančių doliarių bus skirta asekuracijų kompanijoms, gi likusi dalis, sumoje dvidešimts keturių milijonų ir trijų šimtų tukstančių doliarių, eis veteranų reikalams.

Labai daug ginčytasi už vokiškų submarinų paskandintą laivą "Lusitania". Nors nuostoliai apskaityta daugiau kai šešiais milijonais doliarių, bet sutikta už tai nieko ne atlygint kadangi tie nuostoliai remiasi nelegališkomis pretensijomis.

Nepaprasta operacija.

Lansing (Mich.) ligonbutyje daktarai padarė nepaprastą operaciją ant penkiolikos metų mergaitės, kurios vardą ligonbutis dėl tam tikrų priežasčių nepaduoda. Operacija buvo nepaprasta tuom, kad iš ligonės vidurių išimta 1200 stukių įvairių daiktų, kurie svėrė apie keturis svarus. Buvo tai praryti škaplieriai, pusė ražančiaus, du ignosėliai, vienas kryželis, pora šriubų, du metaliniai gatvekarių "cedeliai", trįs sidabriniai pinigai, dvi vinys ir dar keliolika praryjimui netinkančių daiktų. Ligonė po operacijai turbut mirs.

Milwaukėje (Wis.), gimė mergaitė su dviem galvom, bet ne ilgai gyvenus numirė. Mergaitės tėvų vardai nėra skelbiami, kad tuomi juos nepažeminus.

PO MEDŽIU.

Malonųs broliai ir sesers! Žmonių gyvenimas kaip vanduo, bėga be jokio sustojimo, vis tolyn, pirmyn, ir bėga nežinia kur, kol visa to bėgio energija išsiaikvoja, išsisemia, kaip dulkės kad išsisklaido, ir pačiam gyvenimui likus be energijos, jis baigiasi, išnyksta, ir rodosi, jog jo ir visai nebuvo. O bėga jis taip greitai, taip sparčiai, kad ir patėmyt, rodosi, nesiduoda. Ir bėgdamas jis viską lygiai greitai nešasi su savim, vis tolyn, į užmirštį. Ir viskas liekasi užmirštu, tas kas pro mus prabėga paties gyvenimo nešamas.

Bet męs ne užmiršime tos dienos, kada musų Medis likosi pasodintas, ne užmiršime niekad tos dienos, kurioje pirmu kartu męs Po Medžiu susirinkome, kaip lygiai ne užmiršime ir šios dienos, sukaktuvių dienos, kaipo dienos musų darbo pradžios. Tai dienai sukanka dešimts metų nuo anų praėjusių laikų, kada musų viengentis ponas Paltanavičius pasodino šitą Medį, po kuriuom męs per dešimtį metų ištisai ir punktuališkai susirinkdami kartą savaitėje, be pertraukos dalinomėsi mintimis, tardamiesi tarpe savęs kaip reikalinga gyvent, kaip reikalinga elgtis, idant likus naudingu žmogum netik sau, bet ir kitiems.

Męs savo pasikalbėjimais, savo pasitarimais, per tą dešimtį metų prisitraukėme didelį burį savo brolių, kurie suprantę musų susirinkimų ir musų pasitarimų svarbą ir naudą, pristojo prie mųs ir pasiliko su mumis iki šiai dienai, idant kartu su mumis drauge veikus pradėtą mųs darbą, kurį męs prieš dešimtį metų užsibrėžėme, pirmu kartu Po Medžiu susirinkę. Ir nesigirsime šį kartą pažymėdami, jog susitelkimas šitan burin, musų nuolatiniai susirinkimai Po Medžiu ir musų bendras mintimis pasidalinimas, didesniai daliai musų šiadieninio burio buvo tikraja mokykla, nes ne vienas ir ne dešimtis iš mųs, pradėję lankyt šituos susirinkimus ir prisiklausius apkalbamųjų dalykų, įsitėmijo tulus pakeltus klausimus ir aiškinimus jų, apsvarstė ir ėmė sveikai protaut, o kada persitikrino kur teisybė, tada ėmėsi pats jieškot tokių dalykų, kurie pirmiaus nebuvo aiškųs, ir tai tik su tuom tikslu, kad juos išaiškinus sau, o kada jie pasirodė aiškiais, tada jau ir kitiems jie parodyta viešai. Žodžiu, musų susirinkimai daugeliui virto gyvaja mokykla.

Rods, šiadien yra daug dar tokių musų viengenčių, kurie į musų susirinkimus žiuri su pajuoka, su panieka, ir netik patys jų šalinasi, bet dar ir kitiems pataria daryt tą patį. Bet tai ne reiškia, kad toki musų broliai taip elgdamiesi pažemins musų veikimą, kurį męs veikėme per prabėgusius dešimtį metų. Tiesa, jie ir nemano žemint, kadangi jie mus ignoruoja tik dėl vieno nesuspėjimo persitikrint musų susirinkimų vertės. Bet tikėkime, jog anksčiau ar vėliau, ir tie ateis į musų burį, ir jie bendrai stos su mumis, idant čia pasimokinus, užsiinteresavus musų keliamais klausimais, ir paskui atlikt kad ir menką, bet didelės svarbos darbą, koks duosis atlikt, o kada taip pavyks, tada atsives visus tuos, kuriuos šiadien kviečia nuo mųs šalintis.

Kalbant apie musų susirinkimus, męs turime dar kartą primint, jog per tuos dešimtį metų męs jaučiamėsi nuveikę daug naudingo darbo tuom, kad męs patys laiką čia susirinkdami praleidome ne kokioms tuštybėms, bet šio-to nušvietimui, šio-to nudengimui, kas buvo uždengta nežinės skraiste, ir kitus sulaikėme nuo tuštybių. Męs patys neleidome laiką tuščioms kalboms kur nors kambaryje ar prie gatvių kampo, ir daugelį kitų prie to neprileidome. Nors tai mažmožiu kaikam gali išrodyt, vienok tikrenybėn įsigilinus męs atrasime tame ir svarbos, prisimindami, jog laiką leidžiant tuštybėms, žmogus netik kad nieko nepelno, bet dar įsigyja peiktinus pavyzdžius, prie jų pripranta ir paskui jau nuo jų nesitraukdamas pats, ir kitus tuom užkrečia. O kada męs nuo tokio laiko praleidimo stovėjome toli, ir kitus prie savęs laikėme, tai jau daug reiškia, vien todėl, kad patys neprisileidome prie gero ne nešančių tikslų, ir daugelį kitų nuo to sulaikėme.

O juk tai dar ne viskas, nes apart to, kad laiką tuštybėms ne aikvojome, dar, kaip jau sakyta, šio-to ir pasimokinome. Męs čia paeiliu imdami paskirtą vietą, pasakėme po vieną ir po kelias prakalbas, perstatėme daugelį dalykų ir paskui išsireiškėme savo nuomones apie tuos pačius dalykus; peikėme tai kas mums išrodė peiktinu, ir pagyrėme tai, kas musų nuomone išrodė pagyrimo vertu. Tuomi męs davėme progą kitiems, su mumis dalyvaujantiems, ir tiems kurie tik iš šalies pasiklausyt ateidavo, savo protu apspręst pakeltą klausimą, ir išreikšt savo nuomones apie tai, o to pasiklausę kiti, darė tą patį, ir taip augo protaujančių žmonių burelis, savo šalininkų skaitlium vis didėjo, kol susidarė mųs kaip ir kokia organizuota draugija, susidedanti iš protaujančiųjų žmonių.

Rods, musų buris nors jaučiasi kaip ir organizuotas, bet iš jo niekas negauna nė pomirtinių, nė ligoje pašelpų, ir todėl kaikas pasakys, kad iš tokios organizacijos naudos nėra. Ir męs tai ne ginčysime, nes gerai suprantame, jog naudų yra visokių, ir ne visi žmonės tomis pačiomis naudomis pasiganėdina. Atkreipsime atydą vienok į tai, kad organizacija, pasiskyrus sau tikslą, kad tarpe savųjų plėst dalykų pažinimą, lyginai nėra be jokios naudos. Jeigu tas vienam ar kitam ne išrodo svarbiu ar reikalingu, tai dar ne reiškia, jog ir visiems taip išrodo. Kas dalykais įdomauja, kas musų gyvenime besivaidinančiais klausimais interesuojasi ir kas to visko vertę sprendžia, tas lavina savo mintis, tas lavina savo protą ir siekia prie žinojomo. O juk lavinimasis, minčių tobulinimas, turi didelę reiškšmę abelname gyvenime. Gyvenimas be tobulų žmonių, be išlavintų minčių—menkai vertas. Užtai mums kuodaugiausia reikia žmonių, kurie siekia prie žinojimo, prie išminties.

Atsiras daug tokių, kurie pasakys, jog netinka girtis minčių tobulinimu susirinkimuose, kokius męs kas savaitė turime, nes žmonės tik mokyklose yra tobulinami. Tiesa, męs sutiksime su tokiomis mintimis, bet kartu ir pažymėsime, jog lavintis ir tobulintis reikia visur ir visuomet. Kas turi patraukimą prie tobulinimosi, tas gali tobulintis ir lavintis kur tik yra proga. O juk męs, lietuviai, tokiam lavinimuisi ir tobulinimuisi, esame gabųs. Męs viską, ką šiadien turime, įsirengėme ir įsitaisėme patys; svetimi mus tvarkė ir valdė, suvaržę mųs tiesas, nedavė mums prigimtoj kalboj mokintis nė rašymo, nė skaitymo, nė pačios kalbos taisyklių, o vienok męs tai patys išsimokinome, pasidėkavojant tik geriems norams ir pasišventimui, lygiai pasidėkavojant ir tiems, kurie mums nurodė kelius ir šaltinius, iš kurių galima pasisemt žinių.

Todėl ir šiadien, paminėdami savo dešmties metų sukaktuves, męs atkreipiame atydą į musų visus buvusius susirinkimus Po Medžiu, ir pažymime, jog męs atlikome ne mažai naudingo darbo savo pačių prasilavinimui ir savo minčių patobulinimui. O kad daugiau nuveikt, malonųs broliai ir sesers, pradėdami męs vienuoliktus metus savo pasiryžimo, pasižadėkime dar ir ateinančius kiaurus dešimts metų veikt tą patį darbą. Lankykimėsi kuoskaitlingiausia Po Medžiu kiekvienoj progoje, skaitykime "Amerikos Lietuvį" ir iš to semkime kuodaugiausia žinių. Kuo daugiau žinosime, tuo daugiau męs busime tobuli, tuo daugiau męs įgysime supratimo, ir tuo daugiau męs galėsime atsiekt ir nuveikt netik sau, bet ir kitiems. Veikt ką naudingo sau dar nėra taip svarbu, kaip veikt naudingą darbą kitiems ir tuomi užsipelnyt kitų pripažinimą musų kiekvieno darbelio vertės.

Žmogus.

LIETUVIAI AMERIKOJ

BALTIMORE, MD.

Siuvėjams mažina algas 15 nuošimčiu.

A.C.W. of A. unijai pradėjus vajų, organizuot siuvėjus į uniją, darbdaviai tuompat laiku pradėjo be pasigailėjimo mažint darbininkams algas. Sumažina netik tėn kur unijos nėra, bet ir ten kur unija yra šimtu nuošimčių.

Nestebėtina, kad darbdaviai numušinėja darbininkams algas, nes jų ir yra noras, kad darbininkai uždirbtų kuomažiausia, nes juo darbininkas uždirbs mažiau, tuom jam liks daugiau. Bet labai įstabu, kad unijos vadai prigelbsti darbdaviams sumažint darbininkams algas ir tą visą judošišką darbą atlieka darbininkus prigaudinėdami ir kada jau viskas atlikta, tada jie nusimazgoja rankas ir sako: "Ant to jųs sutikote ir dabar jau pervėlu". Nevalia nė protestuot, nėgi reikalaut, kad butų mokama po senovei. Taip prigavingu budu darbininkams tapo sumažintos algos net 15% vienoje iš didžiausių fimų Baltimorėje, kur dirba virš 4000 darbininkų ir kurioje yra šimto procentinė unija. Tai yra Henry Sannanbar Co., kurią neseniai Jankauskas taip labai per Laisvę reklamavo ir apie kurią dabar nė žinutės nerasi į Laisvę parašyta.

Lietuvių prosytojų 242-as skyrius per savo delegatus išnešė protestą jungtinei tarybai, ir bandė iškelt tą klausimą, kad butų leista patiems darbininkams per savo susirinkimą nuspręst algų numažinimo reikalą, bet pasirodė, kad jungtinė ta ryba, kurią sudaro didžiuma žydų, nenori nė girdėt apie tai.

Karšti ginčai.

Rugsėjo 23 d. laikytame lietuvių prosytojų susirinkime, išklausius jungtinės tarybos delegato raportą, kilo karšti ginčai; nekurie nariai išsireiškė net už atsimetimą nuo amalgamatų unijos, kiti nurodė, kad mums reikia surast budą susinešimui su kitais unijos skyriais, kad sutartinai, bendromis jiegomis butų galima priverst jungtinę tarybą skaitytis su darbininkais ir gint jų reikalus.

Po apkalbėjimui, likosi nutarta pasikviest į lietuvių pildančios tarybos susirinkimą unijos manageri, kad pasiaiškintų, kodėl taip yra daroma ir kokiu tikslu jis veda uniją prie pakrikimo.

Apkalbant tą reikalą, unijos organizatorius Jankauskas, vieton pasmerkt tokius unijos vadų pasielgimus, apkaltino narius, kam jie tokius viršininkus išrinko ir ant galo apgailestavo, kad nėra organizacijos ir kad einant organizavimo darbui, jis yra šmeižiamas per laikraščius. Kada jam buvo nurodyta, kad jis nėra šmeižiamas, kaip jis pats sau įsivaizdina ir kad jis, kaipo organizatorius, dirbąs organizacijai, arba tikriau sakant, darbininkų gerovei, pats turi protestuot prieš tokius viršininkų pasielgimus, o to nepaklausius, pačiam pasitraukt iš organizatoriaus vietos, jeigu ištikrųjų jis gina darbininkų reikalus. Jankauskas tuoj pradėjo iš to išsisukinėt, nupasakojęs, kad jis yra atimtas nuo proso, prie kurio budamas gavo $56 ir liepė, kad visi stotų į darbą ir jam padėtų organizuot į uniją. Matomai, Jankauskui nesinori atsisakyt nuo gerai apmokamos, lengvos duonutės.

P. P. Jaras.

POTTSVILLE, PA.

Teismas apkaltino lietuvį.

Rugsėjo 8 dieną čia atsidarė Schuylkill apskričio kriminoliškas teismas. Tarpe 200,000 gyventojų buvo suvirš 300 bylų, tarpe kurių ir viena lietuviška, iš Marlin, Pa., kuri tęsėsi per ištisą savaitę, ir dar galutinai ne užsibaigė. Byla išnešta prieš Joną Kaselevičių, už žmogžudystą.

Vlado Gudino šuva įkando jo kaimyno, Jono Kaseliavičiaus mergaitę. Buvo tai pradžioje vasaros. Pareikalavus, Gudinas savo šuvį nenubaudė. Liepos 4 dieną Kaseliavičius važiuodamas automobilium, suvažinėjo Gudino šunį. Gudinas Kaseliavičių skųst negalėjo, nes šunį laikė be laido, o budamas ne piliečiu, laidą gaut negalėjo, tad pasiryžo padaryt savo teismą, ir pasitikęs Kaseliavičių ant tuščio loto, kur daug žmonių po obelimis kaziravo, kirto jam per burną ir taip sukruvino.

To dar ne užteko.

Kiek laiko praslinkus, susitiko jiedu gatvėje, ir čia laimėjo abudu: Kaseliavičius porą sprandinių, gi Gudinas dvi žaizdas rankon ir vieną krutinėn. Sužeistas Gudinas už poros dienų pateko Fountain Springs angliakasių ligonbutin, kur dešimtoj dienoj užbaigė savo karžygiško gyvenimo dienas. Ligonbučio daktaras paliepė Kaseliavičių areštuot.

Trįs daktarai teisme liudijo, kad Gudino žaizda nebuvo pavojinga ir visai negili, ir ne nuo peilio paeinanti, tik nuo pagalio, kokiais vaikai žaidžia, tik jis ne užsilaikė tinkamai, dėlto atsirado gangrina ir nuo tos jis mirė.

Kaseliavičių teisme gynė du advokatai, gi Gudino pusės buvo keturi. Šeštoj bylos dienoje "džiurė" išnešė nuosprendį, kuriuomi Kaseliavičius pripažinta kaltu žmogžudystės antrame laipsnyje. Kaseliavičiaus advokatai su nuosprendžiu nesutiko ir apeliuoja į kitą teismą.

Kelios žinios apie gyvus ir negyvus.

V. Gudinas amžiaus turėjo vos 35 metus. Paliko moterį su trejatu vaikų, o Kaseliavičius gali patekt kalėjiman ilgam laikui, o jo moterei su penkiatu vaikų lieka vargas. Kiek šita byla kainavo, tai už tuos pinigus butų galima pastatyt gražų namą; advokatai nesėdėjo visą savaitę už šimtą, ar du šimtu doliarių.

Kaip Kaseliavičius, taip ir Gudinas buvo pasiturinti angliakasiai. Abudu turėjo nuosavus namus ir kasyklose gerai uždirbdavo. Darbininkai apkainuoja Kaseliavičiaus tik vienus darbo įrankius trimis tukstančiais doliarių. Beto, Kaseliavičius ir uždirbdavo, retkarčiais po 600 ir 800 doliarių, per dvi savaiti.

Inis.

CLEVELAND, OHIO.

Clevelando Draugijų Taryba.

Jau daugiau kai prieš 10 metų čia buvo suorganizuotas lietuviškų Draugijų Saryšis, bet randantės daugumai katalikiškų draugijų, išleista Saryšio toki įstatai, kad parsiėjo dėlto visoms laisvoms draugijoms iš Saryšio pasitraukt. Taip virtus, ant greitųjų suorganizuota taip vadinamas Progresyviškųjų Draugijų Saryšis. Bet ir ten ne ilgai trukus prasidėjo varinėjimas įvairių politikų, iš kairiųjų pusės, su įvairiomis propagandomis, ir galiaus išaugo kiršinimai, dė kurių kitos draugijos buvo priverstos išstot, kad tik nusikračius tų bereikalingų ginčų ir karščiavimųsi, koki visuomet įvykdavo draugijų atstovams išduodant raportus, ir todėl visos tautiškos draugijos pasitraukė.

Draugijų Taryba.

Pasilikę kairieji vieni, tarpe savęs dar labiau susiniovė ir susiskaldė, pasidalino į partijas ir vaidijosi tol, kol pats Saryšis pairo.

Vienok pasirodė, kad koks nors draugijų susijungimas, yra butinai reikalingas, ypač šiais laikais, kada prasideda įvairus parengimai. Tam tikslui išsiuntinėta draugijoms pakvietimai, atsiųst savo atstovus į susirinkimą, kuiram skirta 17 diena Rugsėjo, Lietuvių salėje. Susirinkimas įvyko, ir dalyvaujant aštuonių draugijų atstovams, vienbalsiai įsteigta Clevelando Draugijų Taryba. Kad išvengus visų įkirumų, koki patirta praeityje, Taryba rupinsis tvarkyt viešus draugijų parengimus, kad tokių parengimų nepasitaikytų viena diena daugiau, kaip vienas. Žinoma, čia nebus galima išvengt katalikiškųjų draugijų konkurencijos, bet tai jau tokia konkurencija nepasitaikys tarpe savųjų, kas tankiai pasitaikydavo pastaruoju laiku susiduriant dviem, trims ir net keturiems parengimams viena diena.

Šiaip visi veikimai palikta pačių draugijų nuožiurai kad kiekviena veiktų sulyg savo išrokavimu, arba pačios išdirbtų tam tikras taisykles, sulyg kurių butų galima visoms veikt bendrai.

Tad pirmas Tarybos žingsnis nužengta labai išmintingai. Linkėtina, kad visos draugijos sutartinai Tarybos laikytųsi, kad ateityje ne atsikartotų nesutikimai, kurių reikėjo patirt praeityje. Praeitįęs skaudžiai pamokinti turėtume to visko ne užmiršt.

Žilvitis.

CHICAGO, ILL.

Jauni niekšai.

Policija suėmė Antaną Valonį, kurį įskundė tula Navikiutė, esanti policijos priežiuroje. Valonis su dviem pliuškėm nužudė gyvanašlę Gauenslen, tikėdamėsi pas ją rast pinigų. Valonis išdavė ir savo pagelbininkes, kuriomis yra tula Marseliutė (turbut italė) ir nužudytosios Gauenslen sesuo, abi jauno amžiaus. Valonis, kuris jau ir pats prisipažino prie niekšo darbo, išauklėtas gatvinėje dvasioje. Lietuviškai kalbėt nemoka ir su lietuviais nieko bendro neturi. Galbut todėl ir dasileido bjauraus darbo, nes, matoma, jis išaugo be jokio žmoniško auklėjimo.

Krislas.

PHILADELPHIA, PA.

13 metų vaikas žudikų.

Trylikos metų vaikas, Edvardas Jablonskutis, susiėjęs su Pinausko vaikais lošė iš centų (iš mažens, mat, pasirodo artistais). Jablonskutis pradėjo skriaust jauniausį Pinauskutį, tas pakėlė lermą, o kad skriaudžiamojo

Poligamiją sutvėrė pati gamta.

Vienpatystė ir daugpatystė.

Paprastai yra sakoma, jog žmonių morališkumas priklauso nuo jų gyvenamos vietos geografiško stovio. Turkijoj yra papročiu, jog vyriškis gali turėt pačių tiek kiek jam patinka, jei tik jis gali jų daug išlaikyt. Už Vidurženinių jurių, Egipte, Morokoj ir kituose šiaurinės Afrikos kraštuose, žmonės su pasigailėjimu žiuri į vyriškius, kurie turi tik po vieną pačią. Indijose vyriškiai veda pačiomis mažas mergaites, sulaukusias vos septyniatą metų amžiaus. Ir kuo arčiau žemės kamuolio lygmės, tuom žmonės ten yra daugiau linkę prie daugpatystės. Zulų giminės sultonas turi suvirš tukstantį pačių. Ramiojo vandenyno salų gyventojai, kiekvienas vyriškis turi tiek pačių, kiek gali apgint jas nuo vilioko-paveržėjo.

Einant toliau nuo žemės lygmės, žmonių tautos vis mažiau linksta prie daugpatystės; nerandama jau ir papročių vest kelių metų mergaites pačiomis. Tuos morališkumo skirtumus tarp žmonių, mokslininkai jau nuo seniai tyrinėjo, ir galiaus patirta, jog žmonių morališkumas tikrai priklauso nuo jų gyvenimo vietos geografiško stovio.

Klimatas ir daugpatystė.

Daktaras Jokubas Lichtenberger, sociologijos profesorius Pennsylvanijos universitete, savo veikale "Vystymasis sociališkos teorijos"; kad išrišt ir išaiškint morališkumo klausimą, peržvelgia gyvenimą seniausių amžių tautų, nuo pat pradžios grekų tautos atsiradimo, net iki šių dienų. Šio mokslininko peržvalgoje randame akyviausį klausimą—kodėl žmogus baltosios rasos, pasiganėdina viena pačia, kuomet žmonės: juodos, geltonos ir brunos rasos, linksta prie prasimanymo daugiau pačių.

Dr. Lichtenberger į tai atsako, jog morališkumo nėra mažiau ir pas poligamistus, ir jie už tai negali but kaltinamais, nes jie yra aukomis klimato, kuriame jie gyvena. Žmonės, juodos, brunos ir geltonos rasos, neturi supratimo apie morališkumą, nes pati gamta viską taip patvarkius, verčia juos prie daugpatystės, kurios jie visai nežinotų, jei gyventų kitokiame klimate.

Karštame klimate gyvenanti žmonės, greičiau bręsta negu tuose kraštuose, kur klimatas vėsus; ypatingai šiltame klimate greitai bręsta moters, ir jos greitai senstą, taip, kad sulaukę dvidešimts metų amžiaus, jos yra jau tikromis senelėmis. Vyrai sensta kiek vėliau, apie 35—40 metų sulaukę. O tas ir yra priežasčia, kuri vyriškius verčia apsirupint pačių armijomis.

Šiltame klimate gyvenančių žmonių visas dalykas su pačiomis dedasi taip kaip pas mus su automobiliais: nusipirko kas vieną, jį apnaudojo, perka kitą pasivėžinimui šventomis dienomis, gi pirmesnį jau naudoja kasdieniniams reikalams. Poligamistui negalima parduot pasenusią pačią, gi gyvenimas jam su ja darosi nuobodus ir įkirus, tad nesant kitos išeities, reikalinga ieškot jaunesnės pačios, o kada ta pasęsta, reikia vėl kitos. Jei moters sentų kartu su vyrais, suprantama, daugpatystė butų nereikalinga, nes poroje gyvenantis vyriškis, sentų kartu su motere ir abu savo gyvenimą baigtų. Kuomet vienas sensta, gyvent baigia, gi antras dar gyvenimą tik pradeda, žinoma, kitaip but negali. Ir todėl, kas yra naturališkų Kongo malajui, tas yra labai keistu šiaurės gyventojui. Zulu sultonas tuomkart gali but pateisintas užtai, kad jis turi tukstantį brunų ir geltonų pačių, vienok tas ne išėjo į naudą Juozui Smith iš Salt Lake City, kuris girdamas daugpatystę, ėmė ją praktikuot, vedęs penkioliką pačių.

Francuzijos filozopas Montesquiece, kalbėdamas apie tropikų daugpatystę, teisina ją dar ir tuom, kad šiltame klimate moters vystosi labai nenormališkai: lytiškai jos bręsta labai anksti—aštuntuose, devintuose ir dešimtuose metuose savo amžiaus, kuno sudėjimu ir grožė vystosi vėliau, gi protiškai vėliausia, taip, kad protiškai išsivysčius, dvidešimtų metų amžiaus sulaukus moteris, lytiškai ir išveizdoje ji yra jau atgyvenus savo dienas. Ir todėl tropiškose šalyse poligamija arba daugpatystė yra labai naturališku daiktu.

Poligamija ir poliandrija.

Vidutiniame klimate yra kas kita, nes čia moters vystosi normališkai: lytiškai, protiškai ir fiziškai, jos bręsta lėtai ir subręsta daug vėliau negu moters tropiškuose kraštuose, ir todėl savo vystymusi ir brendimu čia moters lyginasi vyriškių vystymuisi. Tokiu budu čia moters sensta ir gęsta kartu su vyriškiais, ir todėl čia vyriškiui vienos pačios užtenka. Iš to ir yra aišku kodėl mahometonai taip umai išsiplatino Azijoje ir kodėl jie ne tarpsta Europoje; kodėl baltosios rasos žmonės pasidaugino Europoje ir kodėl jie ne tarpsta Azijoje, ir kodėl mahometonai Hinijoje rado didesnę įtekmę negu krikščionys.

Dar vienas dalykas reikia primint, kad tose šalyse, kur poligamija, arba daugpatystė praktikuojama, ten lygtyčia ir gamtos tvarka patėmijama, jog daug moterių reikalaujant, gema ir auga moteriškos lyties vaikų daug daugiau negu vaikų vyriškos lyties, Afrikoje, Bantu apyrubėje, sulyg valdžios statistikos, ant vieno vyriškio atrandama dešimtį moteriškųjų. Kituose tropiškuose kraštuose, kur statistikos buvo renkamos, pasekmės gaunamos tokios pat—visur moterių surasta beveik dukart tiek kiek vyriškių. Ir tame reikia įžiurėt pačios gamtos tvarką.

Kaip kraštuose, su šiltu klimatu, praktikuojama poligamija arba daugpatystė, taip kraštuose su šaltu klimatu, praktikuojama daugvyrystė arba poliandrija, kur viena moteris priklauso daugeliui vyrų. Azijos kraštuose, kur yra šaltas klimatas, visur yra vyrų beveik dukart tiek kiek moterių, ir gema ten vaikų daug daugiau vyriškos lyties, negu moteriškos. Todėl Lama tiesomis leidžia moterims turėt po kelis ir po keliolika vyrų.

Daugpatystė ir žmonių dauginimasis.

Afrikoj, Kongo provincijoje, tarpe gyventojų juodosios rasos yra praktikuojama daugpatystė. Šitoje provincijoje gyvena labai daug ir žmonių btltosios rasos, ypatingai europiečių, kurie daugpatystę tapgi praktikuoja. Vienok reikia pastebėt, jog gimimų buva daug daugiau iš murinų negu iš baltodžių rasos šeimynų. Teisybė, nėra retenybe ten ir tarp baltodžių surast tokias šeimynas, kuriose yra po penkiolika-šešiolika vaikų, bet toki vaikai visuomet paeina nuo vieno tėvo ir kelių motinų. Bet murinų šeimynose, kurios susideda iš vieno vyriškio ir 20—40 moterių, vaikų galima surast po šimtą ir daugiau. Tarpe murinų labiau guodojama ir augščiau statoma ta šeimyna, kuri turi daugiau vaikų. Murinų grupų vadai, viršininkai, turi haremus, kuriuose laiko po šimtą ir daugiau pačių.

Metuose 1901 Anglija vedė karę su Afrikos republika Transylvania. Dešimčiai metų po karei praslinkus, buerai pradėjo nekęst negrų giminės ir ja bjaurėtis. Panašiai buvo ir su baltosios rasos žmonėmis Indijoje, kuomet dėl skaitlingų gimimų indai pasidaugino. O neapykanta gimė todėl, kad dėl žmonių pasidauginimo, pasijuto stoka maisto.

Poligamistų šalyse, kaip Afrikoj, Indijoj ir Malajuje visai mažos mergaitės išleidžiamos už vyrų. Kadangi jos dar tik kudikiais skaitosi, tad po tokių "ištekėjimų", tulą laiką jos buva pas tėvus, kol šiek-tiek paauga, ir tik tada jos paimama į jų vyrų namus. Mat ten tarp vyrų yra išsiauklėjus pavydo manija. Jie bijo, kad kas kitas negautų gražesnę pačią, todėl nužiuri dar kudikius-mergaites, ir veda jas pirmiau negu jų aiškus veido gražumas pasirodys.

Moterių gundymas.

Ne vienam gali but dideliu nusistebėjimu, jog tropiškųjų šalių poligamistų moters, netik nepavydi, bet dar net gundo savo vyrus, kad tie vestų daugiau pačių. Kartais jos net ir įkiriai kalba, ir gražumu, ir piktumu juos verčia ieškot naujų pačių. Bet kartais tas daroma ir su pasipelnymo išrokavimais. Indijoje yra papročiu, sulyg kurio vyrai sukviečia pas save daug svečių ir jų priėmimo darbą palieka atlikt vienai savo pačiai. Ji turi viską pasirupint ir pati viena viską apdirbt. Jei vyrai turi haremus, tad tokius pokilius turi surengt kiekviena moteris, paeiliu. Tad kartais tokios moters ir gundo savo vyrus vest daugiau pačių, idant pokilių surengimai jotns rečiau parsieitų.

Kitokios ypatybės.

Antropologas Ellsworth Huntington irgi sako, jog tropiškųjų ir karštų kraštų gyventojus prie poligamijos verčia pati gamta. Apart moterių ankstyvo ir nenormališko brendimo, yra tam dar ir kitokios aplinkybės, kurios poligamijai pasitarnauja.

Pirmiausią šiltas ir karštas klimatas turi ypatybes, kuriomis sutraukiama prie draugavimosi atskirų lyčių žmones. Šiluma paprastai vargina žmonės spėkų sumažinimu ir tuomi žmonės atitraukiama nuo kokio nors veiklumo. Tokiu budu ir šiltųjų—karštųjų kraštų gyventojai yra lyg tinginiai: valkiojasi be darbo ir taip turi progą jaunimas tankiai susieit, ir vieton kokios idėjos, siekimo prie pažangos, galvoja ir kalba vien apie budus, kuriais butų galima užlaikyt daug pačių.

Viena iš didesniųjų priežasčių, traukiančių vyrus prie moterių, yra tai atviras gyvenimas. Žmonės dienomis ir naktimis gyvena atviruose laukuose ir taip turi progos tankiems susiėjimams. Daug labai reiškia ir tai, kad dėl šilumos dėvima mažai drabužio, o kartais ir visai jo ne dėvima, ir tokiu budu traukimas vienos lyties prie kitos daug veikia. Garsusi Livingston su pasibjaurėjimu pasakojo, kaip jo tarnai išsireiškė apie murinų moteris ir jų gyvenimą.

Rytinė Turkija nėra tropiškas kraštas, vienok ten yra užtektinai karštas klimatas, todėl ir ten poligamija praktikuojama.

Ankstyvas brendimas ir vergija.

C. W. Woodruf aiškina, jog saulės smulkieji spinduliai turi didelę įtekmę ant žmogaus organizmo. Kada šitie spinduliai pasiekia žmogaus kuną, savo judėjimu jie priverčia celes prie smarkaus veikimo.

Saryšyje su poligamija, arba linkimu prie daugpatystės, nemažai veikia ir linkimas prie vergijos. Sumoterėjusi žmonija visuomet vergijai pasiduoda labai lengvai. Šiaurinės tautos daugiau linkę prie kovų, net kovų su gamta, todėl jų protas vis vystosi, tobulinasi. To viso nėra pas sumoterėjusias, šilto klimato kraštų tautas.

Suvienytose Valstijose vergija panaikinta, ačiu šaltam klimatui, ne kokioms morališkumo įtekmėms. Šaltame klimate, kur tik baltosios rasos žmogus gyveno, jis visuomet stengėsi dirbt sau, ir dirbdamas ištobulino savo protą iki tiek, jog aiškiai suprato, kad vergija jam ne užsimoka.

Baltosios rasos žmogus išnaudojo savo naudai viską; murinus poligamija padarė tinginiais ir linkusiais vergijon.

Pinauskučio broliai pradėjo Jablonskučiui grumot, šis išsitraukęs lenktinį peilį ir jį atsilenkęs, durė vienam krutinėn ir tą pavojingai sužeidė. Dabar Jablonskutis kalėjime laukia pasekmių: jei Pinauskutis pagis, jis gal bus paliuosuotas, gi jei tas mirs, be abejonės, Jablonskučiui teks pamatyt pataisos namus.

Šiaip ar taip kalbant, reikia prisimint tėvų apsileidimą ir auklėjime nieko nenusimanymą. Jeigu tokiems vaikams liekasi lošt iš pinigų ir argumentuot peiliais, tai ko reikia tikėtis nuo tokių vaikų, kuomet jie ateis į savo tėvų amžių?

Korespondentas.

CHICAGO, ILL.

Lietuvis policistas.

Čia atsižymėjo lietuvis policistas J. Sabalauskas, kuris su dviem airiais policistais stengėsi suimt keturis plėšikus prieš vieną vidurmiesčio kabaretą. Plėšikai privertė airius policistus iškelt rankas ir buvo jau pradėję juos imt "nelaisvėn". Sabaliauskas vienok nenusigandęs, šovė į plėšikų automobilį, peršovė šoferį, ir taip plėšikams likus be šoferio ir negalint pabėgt, visi likosi suimti.

Policijos viršininkas dabar Sabaliauską žada paskirt policistų divizijos kapitonu, už jo atsižymėjimą.

SHENANDOAH, PA.

Žemė prarijo mergaitę.

Prie E. New York gatvės gyvenančio vieno lenko, 12 m. mergaitė, nuėjo į "dortbonkį" pasirinkt anglių, kuris yra arti jos namų. Mergaitei pradėjus rinkt anglius, prasiskyrė žemė ir mergaitė nugramzdėjo į senųjų kasyklų urvus. 40 vyrų dirbo per tris paras, kad mergaitę išgelbėt, bet išimta lavonas. Mat puldama į gelmes ji užsimušė. Palaidota ją 21 dieną Rugsėjo. **Inis.**

Frakas.

Atsiminimai iš karės laikų.

(Tąsa)

Ryto metą atbudęs, radau viską senoj tvarkoj, daugiau nereikėjo į stuiką važinėt. Dirbom visi vasarojo laukuose, ir turėjome gana daug darbo, delto, kad visa savaitė vėliau pradėjom negu reikėjo, vis iš karės priežasties.

Taigi dirbom ramiai, iki rudeniui, nors karė, kaip buvo sakyta, ir prasidėjo paskirtą dieną, bet rusai iš karto labai gerai mušė vokiečius, o gal jų visai nedaug buvo, bet tik tiek žinome, kad rusai buvo nuėję netoli Karaliaučiaus, tai męs ir buvome jau visai ramųs ir nė nemanėme, kad yra karė.

Vieną taip gražią, saulėtą ir šiltą dieną, išgirdome užimą. Nieko nežinome kas darosi; dairomėsi aplinkui ir nieko nematome, tik štai, žiurim galvas į viršų pakėlę, ten iš kur eina balsas, ir matom—atlekia paukštis, didelis, bet stebimėsi dėlko jo sparnai nejuda. Vieni sako tai kalnų erelis; jis, girdi, niekados sparnų nejudina, tik taip juos ištiesia ir lekia. Bet visgi nesuprantama dėlko užia, ir tas užimas davė mums įsitikint, kad tai vokiečių orlaivis lekia apžiurėt, kaip stovi rusų armija, ir taip mums bežiurint, išnyko iš akių, ir daugiau męs jo nematėme ilgą laiką, o apie karės pavojų visai nė nemanėme, o tas orlaivis tik tuom tikslu ir lėkė, kad atvedus vokiečius į Lietuvą.

* * *

Rugsėjo vieną naktį, gulėdami, klausome, kad taip smarkiai klega vežimų ratai, kad nelabai ir miegot galima. Manome kas čia galėtų but, nejaugi rusai vokiečių sumušti bėga. Laukiame iki praeis naktis, atėjus dienai pamatysime.

Dienai išaušus žiurime, pilnas plentas abazo: rusai vokiečių sumušti, bėga! Taip, jie bėgo tris dienas ir naktis. Pirmutinę dieną važiavo tiktai plentu, o kitas dvi dienas, tai ir šonais plento, per laukus, per kokią 20 metrų platumo. Keno buvo prie plento rugiai pasėti, arba bulvės, tai taip žemę sumynė, kad nė žagre negalima buvo įart.

Trečią dieną po pietų, jau ne taip susigrudę važiuoja, jau visi gali plentu važiuot. Męs sode taisomėsi sau duobę, nuo kulkų apsisaugojimui, kurią turėjome gatavą nuo pavasario. Mat pavasaryje męs ją iškasėme mažiem antukam, bet tą vasarą lytaus mažai buvo, tai ir antukų duobė sausa buvo. Tai ir taisėme ją sau nuo pavojaus apsisaugojimui; privežėme storų medžių ir ritome juos ant duobės net dvi eines, tokiu budu taisėme sau tvirtą apkasą, per kurį kulka negali pereit. Taip mums bedirbant, tik susykiu—bumt,! bummt! Taip šešis kartus bumtelėjo. Klausome, staugia u-ju-ju-ju-ju—lekia oru šrapneliai, perlekę kelis metrus per plentą plyšta ore, jokios žalos nepadarydami; matyt, vokiečiai tyčia norėjo rusus pagazdint, dėlto, kad daugiau nešovė. Rusai netoli tos vietos tuojau pasistatė savo armotas, ir taip pat iššovė šešis kartus. O paskutiniai po šovimui, bijodami važiuot pro tą vietą, kur šrapneliai truko, pasileido per laukus, visi ant Kauno, klausdami ar toli dar Kaunas. Blogiausis tiems bėgimas, kurie tukstančius galvių ginė

Aš po tam šovimui sumaniau nueit pas pažįstamą, visai nemanydamas, kad jau ten vokiečiai. Daėjus netoli anų namų, žiuriu—atjoja 5 vokiečiai! Nusigandau baisiausiai, nežinau nė ką daryt: bėgt atgal negalima, gali šaut. Einu priešais drebėdamas iš baimės. Prijoję prie manęs sustojo, ir klausia, o aš nieko nesuprantu, nežinau nė kaip pasakyt, kad nesuprantu, bet jie matydami, kad aš drebu iš baimės, ilgai manęs neklausinėjo, ir nujojo toliau juokdamiesi, o aš nuėjau ten kur ėjau, ir netikėjau, kad taip lengvai, be jokio pavojaus galima vaikščiot.

Ilgai tenai nebuvau, dėlto, kad jau buvo visai vakaras. Išėjau namo, eidamas namo nieko nesutikau, tik mačiau vokiečius pe ukininko Senkaus sodą jodinėjant, matyt rusų jieškojo, ar nėras kur nors pasislėpusių.

Parėjęs namo radau daugybę rusų kareivių, sustojusių pailsėt, ir kelis šimtus galvijų turėjo su savim. Eidamas pro vokiečių gražius galvijus sustojau pasižiurėt. Man čia besižvint, pasiruošė kareiviai papjaut keliatą galvijų vakarienei. Vienas kareivis pagavo vieną gyvulį, kitas paėmė kirvį ir smogė jam į tarpragę — tas tuojau krito ant žemės; paėmęs peilį perpjovė kaklą, išleido kvapą, nulupo odą, ir matyt, išalkę buvo valgyt, kad pjauna mėsą ir valgo be duonos ir drusko, dar šiltą ir taip gardžiai valgo, kad net smagu žiurėt.

* * *

Ryto metu, sukilę išėjom į lauką, apsidairėm aplink—nieko niekur nesimato, tik paplentėje matosi keliatas kareivių, kaščinko tai laukia. Męs papusryčiavę, pradėjome gabent ukio mašinas į lauką, kad gaisrui iškilus išliktų nuo ugnies.

Taip mums mašinas begabenant, pasigirdo nežinia iškur vienas šuvis, po to antras ir trečias, vis tankiau, ir pagaliau jau be skaičiaus pradėjo piltis, armotos taipgi pradėjo be paliovos po dvi žąseles siust, kaip iš vokiečių, taip pat ir iš rusų pusės, kurios lėkė kaukdamos viršum musų galvų. Męs, prasidėjus smarkesniam šaudymui, pasiskubinome į savo apkasą pasislėpt su visa šeimyna. Moterys sulindo į pat apkaso galą, labai bijodamos mirties, o męs, vyriškiai, pasilikome prie skylės, rodosi kaip ir pasiryžę sulaikyt granatą, jeigu ji norėtų įlyst per skylę į musų apkasą. Moterys meldžiasi, rožančius kalba, prašo Dievo, kad tik gyvos pasiliktų, o męs ne iškęsdami nepažiurėję, ar nieko nesimato laukuose, išlendam iš duobės, ir dairomės, bet matom tiktai kaip kulka prazvimbus pro ausį atsimuša į žemę, sukeldama dulkes; vokiečiai mus gal ir nušautų, manydami, mus esant rusų kareiviais, bet per triobas nemato.

Įlindę, duobėje vėl tunome, obuolius ir slyvas valgom, kurių buvome prisinešęs į duobę. Besėdint duobėje, pamatėme dumtus einančius pro musų duobę, nors pavojinga lyst iš duobės, bet visgi reikia pažiurėt, kur dega. Tai musų dviejų kaimynų triobos liepsnoje paskendę; niekas negesina ir nemano gesint, rodosi taip ir reikia, juk per kulkas niekas negali nosies iškišt laukan.

(Dar bus)

Anglijoje tiesomis leidžiama poruotis vyrams 14 ir moterims 12 metų amžiaus.

*

Hinijos miestuose didesnė dalis gyventojų neverda valgį namie, bet perka jį restauracijose.

PRAMONĖ LIETUVOJ IR KITUR.

(Iš "Lietuvos Ukis")

Jeigu paimt visų metų skaitmenis, tai męs pamatysime, kad importas skiltyse "silkės" ir "druska" kiekybiniai kiek mažesnis už cukraus, butent: įvežta silkių per visus 1923 metus—12.522,3 tonų už 5.173,1 tukst. lt., įvežta druskos per visus 1923 metus—10.221,6 tonų už 586,7 tuks. lt.

Ir, tuo budu, tik verte cukraus importas žymiai viršija kitas skiltis.

Tyrinėjant maisto produktų grupos importą reikia turėt omenyje, kad toj grupoj silpname laipsnyje atsispindi svarbiausieji vidaus vartojimo rinkos evoliucijos momentai. Dalykas, tas, kad toki produktai, kaip cukrus, silkės, druska įeina į šalies ekzistenc—minimum'o sąstatą. Jeigu dėl šalies pinigų krizio, arba apskritai ekonomiško krizio sumažėja betarpis vartojimas, sakysime, audimų ir Lietuvos importas jieško pigesnės manufakturos, arba pakeičia vilnones medžiagas popierinėms ar pusiau popierinėmis, tai tokiai tendencijai mažiau pasiduoda pusiau fabrikatų paklausai, o dar mažiau importas svarbiausiųjų gyvenimo produktų: cukraus, druskos, silkių. Ir juo augštesnė šalies kultura, tuo vis daugiau produktų ir prekių sudaro butiną ekzistenc—minimum'o dalį.

Kiek męs kalbėjome apie maisto produktų grupą, męs matome produktų skiltyse pastovią tam tikro importo bazą, nežiuirnt į piniginį krizį ir net cukraus importo ir vartojimo padidėjimą, pavyzdžiui dėl jo atpigimo.

Pusmečiais silkių ir druskos, tų svarbiausiųjų maisto dalykų, įvežimas šiaip pasiskirsto: Pirmame 1923 m. pusmetyje įvešta silkių 4.219 tonų, vertės 2.291,6 tukst. litų; antrame pusmetyje—8.303,3 tonus, vertės 2.881,5 tukst. lt. Tame pačiame mete pirmame pusmetyje įvešta druskos 1.286,3, vertės 75,7 tukst. litų; antrame pusmetyje — 8,935,3, vertės 511,0 tukst. litų.

Bemaž dvigubai daugiau įvežus silkių, jų vertė pakilo nedaugiau 25%; ar tai silkės antrame pusmetyje atpigo, ar tai į Lietuvą buvo įvežamos pigesnės rušies silkės. Bet reikia manyt, kad čia buta ir vienos ir kitos įtakos, t. y. buvo rastos pigesnės rušies silkių rinkos ir dalinai padidėjo pigesnių rušių reikalingumas. Kaip ten butų, kiekybiniai silkių įvežimas antrame pusmetyje yra žymiai didesnis. Reikia taip pat atmint, kad importas per Klaipėdą padidino įvežimą vandens keliais. O navigacijos sezonas yra svarbiausia antras pusmetis. Ta aplinkybė taip pat nelieka be įtakos į cukraus, silkių ir druskos importo judėjimą.

Lygindami dvi musų ištirti grupi—manufakturą ir maisto produktus—prieiname prie išvados, kad dėl ekonomiškos konjunkturos, taip harakteriškos 1923 m., krizio konjuunkturos, pirmoji grupa sumažėjo kokybiniai ir kiekybiniai, t. y. bendros manufakturos importo vertės sumažėjimo antrame pusmetyje prieš 1-ąjį ir pasirodymo tendencijos įvežt pigesnių rušių prekes atžvilgiai. Del maisto produktų grupos apie tokį sumažėjimą pilnoj to žodžio prasmėje negali but kalbama, nors galimas daiktas, kad silkių ir kolonialinių prekių (tai skilčiai pusmetiniai davinia nėra parodyti) importe apsireiškė tendencija gaut ir duot vartotojams prastesnius ir pigesnius produktus. Bet iš kitos pusės, prekių pasiulai iš užrubežio, prisitaikindami prie Lietuvos vartotojų rinkos, privalo patenkint Lietuvos paklausus su jo naujomis tendencijomis. Ir todėl pigesnės manufakturos ir pigesnių maisto produktų įvežimo konkurencija privalo jieškot pigesnių transporto ir ekspedijos priemonių.

Konkurencija taip pat privalo rast tokios rušies prekes, kurios gamybos vietoje kainuotų pigiau ir, budamos atvežtos į Lietuvą, butų paliuosuotos nuo daugelio tos aplinkybės labai šlifuoja visą prekybos importo aparatą.

Trečioj vietoj importe kiekybiniai ir vertės atžvilgiu randasi metalų ir metalinių dirbinių grupa. Ta grupa skiriasi nuo manufakturos ir maisto produktų grupų.

Metalai ir metaliniai dirbiniai nėra tai betarpio reikalams, perdirbimui į dirbinius ir papildymui šalies gamybos jiegų aparato. Dalinai tik metaliniai dirbiniai iš geležies, vario, špižiaus yra betarpiai vartojami (kibirai, indai, ukio rakandai). Kiek metalai ir metaliniai dirbiniai yra pašalinio vartojimo objektu, tiek juose kitaip atspindi piniginė rinkos konjunktura. Išleidžiant daug manufakturai ir rubams, reikalas spiria jieškot pigesnės rušies medėgos.

Bejieškant pramoninkui pigesnės mašinos labai dažnai pasitaiko, kad yra įgyjama brangesnė mašina, kuri dėl savo tehniško įrengimo pasirodo esanti pigesnė. Dėl tam tikro pramonės išsivystymo laupsnio, reikalinga yra papildyt gamybos aparatą mašinomis ir įrankiais. Esamų mašinų atpigimui vartotojai neturi įtakos, bet tehniškas mašinų progresas sustiprina gamybą ir gali sumažint gamybos išlaidas pagrindinio ir apyvartos kapitalo srityje.

Betgi tehniškai ištobulintų mašinų įsigijimas bemaž visuomet yra surištas su didelėmis išlaidomis. Ir todėl šalies pinigų krizis turi iš šalies įtakos į padidėimą importo tokių metalinių dirbinių, kaip mašinos. Iš šalies todėl, kad pinigų krizis iššaukia vartojimo krizį, tylą prekyboje. Prekių pardavimui padidint vienintėlis ir tikriausis budas tai jų atpiginimas. O prekių atpigimo galima pasiekt tehniško pramonės progreso keliu.

Peržiurint importo skaičius metalinių dirbinių grupoje (kur įeina ir metalai), galima įsitikint tame, kad didžiausis importas kiekybiniai palyginamai nedidelis. Pavyzdžiui, importas kiekybiniai žymiai nupuolė, o lygiagrečiai importo vertė pakilo, buten: Kovo mėn.—2.155 tonos, vertės 1.750,8 tukst. lt. Balandžio—1.869,6 tonos, vertės 2.005,6 tukst. lt. Gegužės—1.495,6 tonos, vertės 2.345,6 tukst. litų.

Tos grupos importo augimas kiekybės ir vertės atžvilgsniais yra pastebimas tik nuo Spalio mėn., ir tada importo kiekybė padidėjo 40%, o vertė jo daugiau negu 2 sykiu, palyginus su Rugsėjo mėn.

Atskiromis tos grupos skiltimis užvis įdomiausis Lietuvai yra žemės ukio mašinų įvežimas. Ukininkai, žinoma, krizio metu jaučia didžiausį pinigų trukumą ir ukininkai, kaipo platųs vartotojai, jaučia savo perkamosios galės sumažėjimą.

Žemės ukio mašinų importo judėjimas atskirais mėnesiais yra toks: įvežta į Lietuvą žemės ukio mašinų:

Sausio	mėn.	47,8	tonos	už 275,6	tukst.	rub.
Vasario	"	116,5	"	" 3324	"	"
Kovo	"	120,3	"	" 256,3	"	"
Balandžio	"	214,2	"	" 333,4	"	"
Gegužės	"	132,5	"	" 166,5	"	"
Birželio	"	183,7	"	" 154,5	"	"
Liepos	"	89,0	"	" 390,7	"	"
Rugpjučio	"	170,1	"	" 211,0	"	"
Rugsėjo	"	108,2	"	" 182,0	"	"
Spalio	"	172,1	"	" 328,9	"	"
Lapkričio	"	158,0	"	" 204,6	"	"
Gruodžio	"	171,7	"	" 172,6	"	"

Tie skaičiai rodo ypatingai didelį ukio mašinų įvežimo sezoną pavasario mėnesiais. Kitais mėnesiais tolimesnio jų įvežimo didėjimo nesimato. Kai dėl žemės ukio mašinų importo vertės, tai didžiausis skaičius tenka Liepos mėn., butent kada kiekybiniai jų importas yra užvis mažiausis (89 tonos), bet verte didžiausis—490,7 tukst. lt.

Sekant grupą—gyvulininkystės produktai, svarbiausis jos objektas—oda ir avalinė. Kiekybiniai skaitmenys rodo neabejotiną tendenciją augt, nors ir su svyravimais žemyn. Kovo, Gegužės, Rugsėjo ir Gruodžio mėn rodo žymų tos grupos importo padidėjimą. Lygiagrečiai tiems mėnesiams tenka ir žymus importo vertės padidėjimas.

Bet derinant kiekybę ir vertę kreipia į save domą žymus kiekybės sumažėjimas Balandžio mėn, palyginus su Kovo m. (maždaug 40%) ir lygiagrečiai nežymus vertės sumažėjimas (nedaugiau 7%). Dar labiau įstabus yra kiekybės pašokimas augštyn Rugsėjo mėn., lyginant su Rugpjučio mėn. (nuo 145,1 tonų iki 260,3 t.; kas sudaro apie 85%), bet m. įvežimo ne didesnė, bet mažesnė negu Rugpjučio mėn. (731,2 tukst. lt. prieš 796,5 tukst. lt. t. y. apie 8—9%.

Visai priešingas reiškinys pastebimas Spalio mėn. Kiekybinis importo skaitmuo sumažėja daugiau negu 100%, o vertė Spalio mėn. pakilo daugiau negu 15%. Dėl tokių įvežamųjų gyvulinkystės dalykų kiekybės ir vertės skaitmenų priešinančiųsi santikių negalima išžiurėt kokios nors tendencijos; greičiau, priešingai, reikia pasakyt, kad odos ir odos dirbinių importo rinka įvairiai ir

Mums yra žinomą, kad Lietuvos odos pramonė su jos netaisyklingai svyruoja.

urgu gamybos aparatu 1923 ir 1924 m. jieškojo ir jieško rinkos savo gaminius parduot daugiausia Rusijoje, bet uo pačiu laiku ta pramonė turi ir Lietuvos vidaus rinką, kiek ji stengiasi duot Lietuvos vartotojui pigiausių prekių. Priklausomai nuo Rusijos užsilaikymų, labai nereguliariškų ir, be to, įvairaus pobudžio (tai trestams, tai kariumenei), nereguliari yra perkamos jaučių odos Amerikoj, nevienoda yra ir importuojamų partijų kokybė, todėl ir importo vertės vaizdas yra margas ir netaisykliš-

Iš kitos pusėsc, gatavos avalinės į Lietuvą atvežimo kas.

rinka nuolat svyruoja ryšyj su kitų šalių konkurencija. Čekoslovakijos prekės antrame 1923 m. pusmetyje įsiterpė į Lietuvos rinką ir užėmė žymią poziciją. Visos tos aplinkybės bendrai neduoda tai importo grupai vienodos ir bent kiek taisykliškos išvaizdos.

KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS

DĖL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS.

STRAIPSNIS 92

ĮVESDA

Mes rekomenduojame sekančius "ne daryk," manydami, kad vidutinė motina nėra tiek gerai informuojama apie savo ir savo kudikio gerovę, kiek turėtų but. Dideli žingsniai padaryta tų žinių praplatinimui per valdžios įstaigas ir kitur, bet Borden's Kompanija, suprasdama, kad tukstančiai kudikių penimi su Eagle Brand Pienu, paduoda šituos nedaryk, užpildymui spragos.

Mes tyčiomis apleidžiame patarimus apie gydymą, žinodami, kad tokius patarimus geriausia gali suteikt gydytojas, kada reikia.

Nepenėk kudikio per dažnai ar perdaug.

Neguldyk kudikio vakare nepapenėjus.

Neguldyk kudikio vakare jei nebus gerai vidurių liuosavęs per dieną.

Neduok kudikiui čiulpt tuščią bonkutę, ar kitką nusiraminimui.

Neduok kudikiui vaistų ar gyduolių be daktaro patarimo.

Neduok kudikiui arbatos, kavos ar alkoholinių gėrimų.

Neduok kudikiui šokolado, saldainių ir t. p.

Neduok kudikiui kieto maisto pirm metų ir tada tik po truputį ir lengvai suvirškomose formose.

Neskupėk su vandeniu atsigėrimui; vanduo pagelbsti vidurių judėjimui.

Nepuik ant kudikio valgio del ataušimo.

Nepadaryk maisto daugiau, negu reikalinga vienam sykiui. Geriausios pasekmės gaunamos kada pieno mišiniui tikką šviežiai pagaminti.

Nevartok jokių kitokių gumų prie bonkutės išskyrus čiulpiką.

Nepalik kudikio vieno su bonkute.

Nepasitikėk kam kitam išvalyt indus ir bonkutes; prižiurėk šituos svarbius dalykus pati.

Nepamiršk sykį į savaitę kudikį pasvert.

Neleisk kudikiui čiulpt bonkutę ilgiau kai dvidešimts minutų.

Neleisk kudikiui užmigt su čiulpiku burnutėje. Nežaisk su kudikiu po valgiui. Lai jis ilsisi ramiai nejudomas.

Neleisk vaikams žaisti su maistu; nebandyk jų domę nukreipt ar žaist su jais valgant.

Neduok vaikams valgyt tarp valgių.

Nepavelyk vaikams greitai maistą ryt. Lai ima užtektinai laiko sukramtymui.

Neapleisk vaiko dantų. Tai svarbi priedermė, kurios nereikia užmest.

Neragink vaikų valgyt. Jei jie kasdien atsisako valgyt prie stalo, pasitark su gydytoju.

Perskaityk atydžiai šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasiděk at-

KALĖDOMS EKSKURSIJA Į LIETUVĄ!

p. A. V. Bisca nuo Suvienytų Valstijų Linijų rengia specialę Kalėdoms Ekskursiją į Lietuvą. Pasažieriai išplauks ant didžiojo "Leviathan" nuo New York'o Gruodžio 6 d. per Southampton'ą. Jūs pasieksite savo tėvynę laiku sueit su draugais ir giminėmis, delei Kalėdų švenčių.

Pasiteiraukit šią ekskursija dabar. Jūs gausite mažiausiomis lėšomis, švarius, puikius kambarius, geriausį valgį, didelius ir priimnius publikos kambarius ir mandagų patarnavimą per visą laiką.

Kam ne prisidėt prie tukstančių, kurie keliaus Romon, 1925 metais dalyvaut šventėse, Šventų Metų, kaip proklamuota per Jo Šventenybę, Papą. Del pilnų informacijų reikia rašyt arba kreiptis dabar.

UNITED STATES LINES,
45 BROADWAY, NEW YORK.

arba į jusų vietinį laivų agentą.

75 STATE STREET, BOSTON, MASS.

Valdantieji Operatoriai del

UNITED STATES SHIPPING BOARD

NORI ŽINOT

Kas dedasi Lietuvoje, pačiam pasauly, ore ir ant vandenų; kaip gyvena artimieji ir tolymieji kaimynai, koks jų gyvenimas ir kulturinis plėtojimasis.

Skaityk "Trimitą"

Jame rasi visa trumpai, aiškiai ir visiems suprantama kalba aprašyta: apie naujausius išradimus, įvairiausius nuotikius įvairių tautų ir žymesniųjų žmonių įvairiose epochose, gražiausių paveikslų tiek iš lietuvių, tiek ir kitų tautų gyvenimo, eilių, straipsnių svarbiausiais dienos klausimais, daug gražių apysakų žymesniųjų lietuvių ir kitų tautų rašytojų, įdomiausių įvairenybių, juokų, poilsio valandai ir daug naudingų pasiskaitymų. "Trimitas" vienas turtingiausių ir pigiausių lietuvių laikraščių. Eina kas savaitę ketvirtadieniais, knygos formato 32—48 puslapių. Prenumeratos kaina š. m. antram pusmečiui: LIETUVOJ—6 litai, UŽSIENY—$1½. "Trimito" adresas:

"Trimitas," Kaunas, Laisvės Al. 26 Nr.

Naujas Lietuvis Graborius

JUOZAS J. DIRSA

Geriausiai patarnauja už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jūs draugą arba giminę, kreipkitės prie manęs.

Nuo rugpiučio 1, J. DIRSA perkraustė ofisą į naują vietą, po numeriu:—

13 Ellsworth Street.
Tel. Cedar 4953.

KAS SKAITO 'AMERIKOS LIETUVĮ" TAS VISKĄ ŽINO.

Reikalaukit musų Naujo 1925 metų knygų katalogo

"Dirva"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Savaitraštis
Išeina penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.
Prenumerata metams $2.00
Lietuvon metams $3.00
Pusei metų pusė kainos.

"Dirva"

3352 Superior ave.,
Cleveland, O.

"Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus Ameriką.

EKSTRA !!

Turiu pranešt, kad atidariau naują čeverykų krautuvę. Turiu naujausios, geriausios ir gražiausios mados, visokios rušies čeverykus, kaip vyrišku, moteriškų, mergaičių ir vaikučių. Tik ateikit patįs persitikrint, busit užganėdinti. Jums plačiai žinomas—

VINCAS ČESNA,
senas ledinis,
90 Millbury Street,
Su pagarba, V. Česna.

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKA KALBA.

Turėdamas kišeninį žodynėlį, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį būdą, be kito pagelbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyt. Kaina tik 60c. Galima gauti pas

M. PALTANAVIČIA
15 Milbury St. Worcester, Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA,
316 Main Street,

Turtas — $22,500,000

Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekviено mėnesio.

BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

NAUJA KNYGA VISIEMS REIKALINGA:

KAIP IŠSIIMT PILIETIŠKAS POPIERAS?

Ką-tik išėjo iš spaudos knyga, kaip išsiimt pilietiškas popieras su visais reikalingiausiais klausymais ir atsakymais, ANGLŲ ir LIETUVIŲ KALBOSE. Galite gaut pas mus, kaina ..... 30c.

M. PALTANAVIČIA,
15 MILLBURY STREET. WORCESTER, MASS.

Žinios iš Amerikos Lietuvio PIKNIKO

Amerikos Lietuvio piknikas átsibuvo rugsėjo 21, 1924. Diena buvo labai graži, svečių buvo labai daug, diena praleista linksmai, dovanas laimėjo sekanti:

1—Kelionę į Lietuvą laimėjo B—4878, A. Cohen, 149 Stockton St., Brooklyn, N. Y.

2—Saxafoną laimėjo A—4041, M. Cronin, 15 Sylvan Ave., Waterbury, Conn.

3—Armoniką laimėjo L. Antanavičia, 262 Fourth St., So. Boston, Mass.

4—Grafofoną laimėjo—4608, R. Bakštis, Box 46, Silver Lane, Hartford, Conn.

5—Laikrodį laimėjo—1779, J. Šimel, 218—17-th Avenue, Irvington, N. J.

6—Smuiką laimėjo—446, S. Simkė, 1825—18-th St., Pittsburgh, Pa., S.S.

7—Laikrodėlį laimėjo B—1109, Adomas Tvarkunas, box 227, Paquonock, Conn.

8—Mandoliną laimėjo C—2978, Shirle Fuller, 27 Endicott St., Worcester, Mass.

9—Žiedą laimėjo—4738, Zofija Rusas, 93 East Indiana Ave., St. Charles, Ill.

10—Amerikos Lietuvis metams, D—3883, Laurinas Grigonis, 10 Esther St., Worcester, Mass.

11—Fontaninę plunksną laimėjo, B—411, J. Wafner, Center St., Shelton, Conn.

12—Retežėlį laimėjo, D—4381, Mabel Stercus, R.F.D., Dodge, Mass.

Visiems pirkusiems tikietus, labai širdingai dėkavojam. Visiems pardavėjams labai ačiu už pasidarbavimą; rodosi visiems pasiuntėm dovanas. Jeigu kas negavo, meldžiame pranešt už savaitės laiko, nes dar keliatas yra nepasiųstų.

The persons listed above are winners of the articles given at the picnic of the Amerikos Lietuvis, September 21, 1924. We thank both the purchasers and the sellers of the tickets.

Amerikos Lietuvis Adm. 15 Millbury Street Worcester, Mass.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

Apie saugų plaukiojimą.

Palukiojimas yra vienas iš populiariškiausių sportų, nes netik kad juomi mankštinamasi, bet taipgi priduodama daug smagumo. Labai maža dalis žmonių, kurie plaukia, ištiria, ar vanduo, kuriame plaukiojasi yra tyras. Dažniausiai pasitikima prižiurėtojų žodžiui. Geriau sis budas yra pačiam paklausinėt ir sužinot, ar saugu plaukiot upelyje ar ežere. Kuomet yra bent kiek abejonės, geriausia visai nesiplaukiot.

Jei norima upelyje plaukiot, reikia žiurėt, kad nesirastų ten jokių išmatų, nes tai gali priduot daug pavojaus sveikatai. Kad žinot tikrai apie vandens sanitariškumą, reikia kreiptis prie vietinio arba valstijos sveikatos skyriaus.

Sanitariški privalumai, rišantiesi plaukiojimu, yra du: pirmiausiai, privatiškų plaukiojimo vietų prižiurėtojai turi išpildyt pareigą vandens naudotojams, o ant plaukiotojų puola pareiga kitiems, kurie tą vandenį naudoja. Kiekvienas plaukiojimo vietos užlaikytojas turi parupint vietą, kurioje norintieji plaukt, galėtų gerai išsipraust. Geriausis budas yra turėt savo abrusus ir maudymosi kostiumus.

Nežiurint visų apsaugojimo budų, vanduo užsikrečia nuo pačių žmonių maudantės. Dėlto kiekvienas žmogus, kuris nesijaučia sveiku, neturėtų maudytis. Paprastas šaltis, kuno išbėrimas, karštis akyje, ausyje, nosyje ar gerklėje arba paprastas karštis turėtų sulaikyt kiekvieną nuo maudymosi. Paprotys spjaut į vandenį yra blogas. Reikia stengtis, kad vanduo, kuriame maudaisi, nebutų įgautas į burną ir prarytas, nes tuomi galima vidurius užkrėst. Gerai kaip vyrams, taip ir moterims, turėt gumines kepures, kurios neįleidžia vandens į ausis.

Yra keliatas patarimų, kurių prisilaikant, galima turėt daug naudos. Pirmiausia nereikia eit į vandenį, kuomet labai įkaitęs. Taip-pat neišmintinga maudytis pavalgius. Turi nors dvi valandos praeit nuo pavalgymo prieš eisiant į vandenį. Vandenyje, nėkuomet nereikia tiek maudytis, kol prieinama prie pavargimo. Kuomet taip daroma, netenkama viso gerumo, ir geistina reakcija, kaip nemaloni taip ir pavojinga, įgaunama.

Sveikatos žvilgsniu mažai gaunama voliojantėsi vandenyje, kartais net po keliatą valandų ant syk. Kad įgijus naudingas maudymosi pasekmes, nereikia vandenyje ilgiau but kaip po 30 minutų. Jei galima, geriausis budas yra, kelis sykius ant dienos maudytis, gerai išsitrinant po kiekvieno sykio ir apsivelkant sausus drabužius, vieton kad leidus maudymosi drabužiams sudžiut ant kuno, kaip dabar yra žmonių daroma pamariuose.

Maudymasis yra sportas, nevien dėl pasilinksminimo, bet taip pat ir dėl mąkštinimosi. Protiškai ir fiziškai suvargusiems, jis priduoda daug sudrutinimo. Yra tai sportas, vertas praktikavimo.

Kaip prižiurėt vaisius ir daržoves.

Beveik visi vaisiai ir daržovės turi but švariai užlaikomi, gerai venteliuojami, ir jei galima, temperaturoje tarpe 60° ir 40° F. Šios aplinkybės neprileis jiems greitai gest nuo suvytimo ir supelėjimo. Švieži vaisiai ir daržovės yra gyvi dalykai po nuskynimo ir išrovimo iš žemės, kurioje augo, ir nekurie gaivalai, vadinami enzymai, dirba cėlelėse ir veda prie nokimo. Beveik visi vaisiai ir daržovės yra užtektinai prinokę, kuomet męs juos perkame, užtad yra svarbu žinot kaip užlaikyt juos gerame stovyje.

Vaisiai ir daržovės laikomi dėžėse, bačkose, ir aruodose, turi but dažnai išrenkami, išimant sugedusius, kurie ir kitus galėtų privest prie to paties stovio. Komercijos budas apvyniot popiera apelsinas, obuolius ir kitus vaisius, o kartais ir nekurias daržoves, yra patartinas naminiam vartojimui. Popiera neleidžia vaisiams trintis vienam į kitą, kas greitai priveda prie pelėjimo. Minkšti vaisiai, kaip uogos, persikai, slyvos ir kriaušės, jei galima, turi but išdėlioti ant švarios popieros arba žemuose įdeliuose, vieton laikyt juos giliuose įduose. Visos daržovės ir vaisiai turi but gerai nuplaunami, ypač tie, kurie turi but valgomi žali. Tuomi einama prie sveikatos apsaugojimo ir švarumo prisilaikymo. Salotos ir kitos tam panašios daržovės pasidaro trapios ir daug gražesnės, kuomet jas vandeniu gerai nuplaunama. Geriausis budas išimt žemes iš jų, yra leist vandenį tiesiok ant jų bėgt.

Apsaugojant moteris Suvienytų Valstijų pramonėse.

Kuomet fabrikų švilpynės garsina, kad dienos darbas jau prasidėjęs, beveik du milijonai moterių ima savo vietas prie mašinų, staklių ir darbo stalelių, dirbyklų kambariuose ir fabrikuose. Prie tų dviejų milijonų nepriskaitytos tos moterys, kurios dirba ant ukių arba kaipo tarnaitės, stenografės, ar profesionališkos darbininkės. Čia skaitoma moteris, kurios mezga, prižiuri mašinas, peržiuri darbą, vynioja pakietus, supakuoja, ir abelnai atlieka tukstanį ir vieną darbą, kurie sudaro dabartinės pramonės judėjimą.

Suvirš 250,000 moterių dirba fabrikuose, kurie gamina drapanas, ir beveik 150,000 randasi vatos fabrikuose. Labai daug moterių dirba cigarų, tabako, mezginių, čeverykų, šilko, maisto, vilnono audyklose, geležies ir plieno pramonėse.

Bet jos atlieka ne tik pramonės darbus. Dirbančios moterys yra jaunos, paprastai, beveik iš jų mažiaus 25 metų amžiaus, kuomet trečia dalis yra tarp 25 ir 45 metų amžiaus. Beveik ketvirta dalis tekėjusios ir didelis skaičius našlių. Tekėjusios ir našlės visuomet gyvena namie ir apart savo darbo dirbtuvėse, turi atlikt savo dalį naminio darbo.

Jeigu męs norime turėt stiprią pilietystę, turime apsaugot dirbančias moteris. Moterys, neorganizuotos ir priverstos dirbt, negali paduot savo sąlygas. Jos turi imt bile kokį darbą, bile kokias valandas, bile kokį atlyginimą ir bile tik gaut darbą, kuris joms butinai reikalingas. Suprasdami tą, prieš daugelį metų musų įvairios valstijos pradėjo reguliuot aplinkybes, sulyg kurių moters turėjo dirbt.

Pirmiausia valstijos turėjo kreipt atydą į darbo valandas. Prieš aštuonias dešimts metų, pirmutinis įstatymas, liečiantis darbo valandas moterims, buvo priimtas, ir ikišiol visos valstijos, apart keturių, turi kokius nors įstatymus del darbo valandų moterims. Keliose valstijose moters negali dirbt kaikuriose nakties valandose, nes buvo patirta, jog tos moters, kurios nakčia dirba, prižiurėdamos savo vaikus ir namini darbą, ir dėl neatsargios priežiuros kaikuriose valstijose. Kaikurios valstijos turi speciališkus moterių biurus, kurie turi peržiurėt vietas, kur moters dirba ir įvest reguliacijas, kad tos aplinkybės butų sveikesnės ir geresnės.

Fabrikų darbas, reguliuotas ar uždraustas daugelyje valstijų, Moters, kurios dirba namie, gamindamos plunksnas, guzikučius ir tt., labai ilgai dirba už mažą mokestį; turėjo pristatyt visą šeimyną prie darbo, pagelbet joms, kad darbas butų atliktas. Ir aplinkybės nesanitariškos, tiems, kurie tuos daiktus dirbo ir tiems, kurie juos vartojo.

Algos nustatytos po daugeliui metų, nustačius valandų ir darbo aplinkybių. 1912 m. pirmas algų įstatymas priimtas Massachusetts valstijoje, ir šiadien daugelis valstijų pasekė Mass. valstija. Kelios valstijos nustatė algas ir įsakė, kad joms negalima mažiaus mokėt; kitos valstijos paskyrė komitetus tyrinėjimui visų reikalų, kreipiant atydą į gyvenimo išlaidas, ir tie komitetai paskyrė mažiausią algą, kuri gali but mokėta įvairiose pramonėse.

Tie budai pasirodė gana pasekmingi, nes dabar jos uždirba algas, sulyg kurių gali gyvent. Bet neseniai S. Valstijose augščiausias teismas nusprendė, kad toks įstatymas District of Columbia nėra konstitucionališkas. Bet, nepaisant to, valstijos prisilaiko prie mažiausios algos įstatymo, bet negalima sakyt kokią reikšmę turės augščiausio teismo nusprendimas.

Įvairių įstatymų svarbiausi aprupinimai yra: Paskyrimas valandų, uždraudimas naktinio darbo; uždraudimas arba reguliavimas naminio darbo; reguliavimas aplinkybių fabrikuose; reguliavimas algų.

VĖJO MALUNAS.

Rašo kas moka ir kas nori.

Iš lietuviškų dirvonų

Kaunasi. "Poni" (pani?) Lietuva užpatentavo savo išradimą, parodantį. kodėl Amerikos lietuviški laikraščiai yra "Amerikoniškos dvasios". Ir štai kodėl: "Amerikos Lietuvis" patalpino žinią, kad Rochdale perkunas išmušė 25 pėdų duobę ir New Yorke teisėjas liepė Marei Carey susitaikyt su savo vyru, o "Sandara" "įdėjo" "Vilniui vaduoti komiteto atsišaukimą". Znočinasi, "poni" Lietuva tame mato amerikonišką dvasią, ir todėl dabar žinosime kodėl Kauno laikraščiai užkemšami lietuviškomis dvasiomis, vadinamomis: "biznis", "depo", "futbolas", "beisbolas", "fiksavimas", "kredencialai" ir kitokių, truksta dar tik "šiušių", o tada didesnio lietuviškumo, netik dvasioje, bet ir rusišku bašliku pridengtame kune, nereiktų.

Rungtynė.

Var-var-var... Musų garbingame Millburstrytyje pasidarė didelė skylė ten, kur Gervė tupėjo. Nežinia kas su ja atsitiko, tik vieną rytą "susiedai" pamatė "paliko" lange paliktą skiedrą, ant kurios "negramotnai" parašyta: "Gutbai visiems tavorčiams". Mat pasidarius šalta, musų gervė ištraukė "ing Afriku", kartu su visais vasariniais paukščiais, išsižadėjęs užpernai duoto savo žodžio "per daug, daug metų mane lietuviai ras toje pačioje vietoje".

Kašavaras.

A kornum, oh! Vienas senbernis kaip "apsivedė" (ar daug atsivedė, niekas nežino, nes tai laikoma slaptybėj, iki laikui), tai visi likusieji nusiramino, nes buvo nelikę "piktos pagundos". Bet negerovė davė, iš kaszinkur atsikraustė vienas "pilietis" ir atsivežė vieną dukterį, tai musų senberniai dabar vėl nerimsta, naktimis namie ne nakvoja, tik prie kampų gatvių sustoję, laižosi, ir taip nelemtai, kad net Clevelande matoma.

Nesilaižęs.

Wor...wor...ster, Šmakšt. Kad jau progresas, tai progresas! Dagyvenome gadynę, kad panelės plaukus kerpa, kaklus skutą ir tt. Bet tas dar niekai! Viena lietuvaitė ištekėjo už "jankio", kurio sesuo pildydama kunigės džiabą, mielai sutiko patarnaut broliui ir "Šmakšt"—ir suvinčiavojo juodu. Ar ne "nice"? Vot, bile kaip, kad tik įvairiau, ar ne?... Ha, ha, ha!...

Tas pats.

Wor...wor...ster, Šmakšt. Gervė "nusimufino" toliau. Bandoma įspėt priežastį; apart įvairių priežasčių, girdėjau, kad vaikai jam įkirėjo. Mat vaikai kažko supykę ant jo, pradėjo rašinėt ant iškabos prie durių "Horse doctor". Žmogus keikdamas nušluostydavo, nuvalydavo, ant rytojaus, žiurėk, ir vėl tas pats atsikartoja....

Dėdukas.

Wor...wor...ster, Šmakšt. Kas sakė, kad Valparaiso universitetas išauklėja tik bulbeskučius ir aptiekorius, klysta! Iškepė tėnai vieną ir "kompozitorių", kuris atvyko musų miestan "lydyt" iškrikusį korą, dainuojant "Sveika buk Rusija". Sako koristai, kad naujojo "lyderio" manerizmas visai ne bulbeskučio, bet tikrai "lyderiškas". Pamatysime!

D-ro Gervės "frendas".

Bus tuoj binc. Karpenderis, "sodę" iškraustęs, dabar rengia įsitaisyt plaukų kirpyklą. Pirmutiniu kostumeriu tikimasi gaut žmones iš Sandaros štabo. Mat yra vienas su barzda, kitas su ilgais plaukais. Bet man rodosi, kad iš dviejų kostumerių karpenderiui bus mažai pelno, juk iš jų gauto atlyginimo ne užteks nė džiovintą silkę nusipirkt, o ką jau apie bincus, tai kalbėt nėra ką.

Cvilikas.

KIBIRKŠTĖLĖS.

Kol kunigai patys savo laikraščius leido ir redegavo, tol buvo ir Dievui garbės, ir žmonėms naudos, bet kaip jie tą darbą pavedė griešniems klerikalams, tai nauda pasidarė tik žydeliui, perkančiam senas popieras.

—Drykst.

×

Seniaus mųs broliai žemaičiai vaidinosi už parapijas, už vietas komitetuose. Vėliaus vaidinosi už bankas ir vietas direktorijose. O dabar vaidinasi už svetaines, ir už "dženitorių" vietas prie jų.

—Ojoj!

×

Lietuvos "darbuotojai", nuo "maskoliškų" kopustų ir "polckų" maslionkų pasitraukę, vieton, kad mokintis lietuvių kalbos, jie mokinasi "angelckos". Vadinasi, "mužikiška" lietuvystė "auga kaip ant mielių"....

—XXX.

VIETOS ŽINIOS.

Numirė. Rugsėjo 29 dieną numirė Justinas Kukštas, iš Lietuvos paėjęs nuo Švėkšnos parapijos. Čia, Worcesteryje buvo daugelio pažįstamas kaipo amatninkas; jis taisydavo visokius daiktus—nuo laikrodėlio iki cymentinių šaligatvių. Velionis mėgdavo pasigert ir tas gal buvo priežasčia jo mirties.

T.M.D. 50-tos kp. mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioje, 5 dieną Spalio, 10 valandą ryto, Aušrelės kambariuose po No. 12½ Millbury gatvės. Visi nariai, priklausanti prie T.M.D. vietinės kuopos, malonėkite ateit į susirinkimą, nes bus dalinama nauja knyga, kurią tik ką gavome "Iš tamsios praeities į šviesią ateitį".

T.M.D. kp. sekr.
J. Krasinskas.

Ir Aušrelės teatras greit įvyks. Man teko patirt, kad ir Aušrelės lošėjai lenktyniuoja su Lietuvos artistais. Jie taipgi stropiai rengiasi prie pastatymo dviejų gražių veikalų vienu vakaru, butent 3 veiksmų dramą "Undinė" ir 2 veiksmų komediją "Kas bailys?" Aušrelės teatras rengiamas ketverge, 16 d. Spalio, Lietuvių svetainėje. Dalyvauja parinktos spėkos, kas užtikrina gerą teatrą ir gerą atvaidinimą. **Rep.**

Proga mokintis. Miestas suteikia progą visiems ateiviams pramokt angliškai skaityt, rašyt ir kalbėt. Galima įsiregistruot į vakarines kliasas mokyklose, čia paskelbtose. Tie, kurie naktimis dirba, ar negali vakarai mokintis, gali lankyt Ledge st. mokyklą, kuri atsidaro nuo 9 iki 4, ir but tiek kiek laikas pavelina. Kliasos vien moterims laikomos popiet Ledge St., Gage St. ir Classical High mokyklose, ir Vernon Hill Community name. Norinti tapt piliečiais, gali lankyt pilietystė kliasas seredos ir pėtnyčios vakarais, Classical High mokykloje. Visas informacijas apie kliasas galima gaut mokyklose.

Lietuvos artistų vakarai jau arti. Lietuvos artistų teatras, vadinamas "Dzimdzi-Drimdzi" vodevilius jau gastoliuoja apie Bostoną, su didžiausiu pasisekimu. Worcesteriečiai, buvę Bostone ant jų vakarų, pasakoja, kad visokių teatrų matę, bet tokių dar pirmu kartu teko matyt. Gražus lošimas, gražųs, naturališki judėjimai, mimika, tinkami drabužiai, kurie net iš Lietuvos atvežti, liudija aiškiai, kad tai ištikrųjų profesionališkas teatras. Čionai, Worcesteryje taipgi galima tikėtis, kad žmonių daug atsilankys, nes tokios progos labai retai pasitaiko. Aušrelė, kuri pagelbsti jiems surengt, sako, kad jau viskas tvarkoje ir tik lošt reikia. Lietuvių svetainė, 29 Endicott st. pasamdyta net dviem vakaram, butent ketverge, 2 d. ir subatoje, 4 d. Spalio, ir tikietai iškalno gerai parsiduoda, abiejų vakarų lošimai bus visąi skirtingi vienas nuo kito. Dar įdomu pažymėt, kad jų statomuose veikaluose turi dalyvaut 13—14 ypatų, o jie, ačiu sumanumui, greitumui ir sugėbėjimui, atlikt merginų roles, apsieina keturi vyrai. Tas bus visiems įdomu pamatyt, ypač musų lošėjams—mėgėjams. Na, palauksime dieną—kitą, ir tuomet patys persitikrinsime ką Lietuvos artistai gali. Kokis skirtumas nuo musų mėgėjų. **Reporteris.**

Per i[illegible]ganizavo. Praėjusiame pavasaryje, Lietuvių Tautiškų Laikraštininkų konferencijoje susitvėrus korespondentų kuopa, praėjusiame nedėldienyje turėjo savo nariams suruoštą vakarienę p. Adomaičio namuose. Po vakarienei ataikyta ir šios kuopos susirinkimas, kuriame nutarta imtis platesnio darbo—rayt daugiau laikraščiuose. Kad kitų kolionijų laikraštininkus patraukus prie darbo, ten pat nutarta pačią Worcesteriečių laikraštininkų kuopą perorganizuot į laikraštininkų sajungą, kuriai vardas paskirta "PLUNKSNA", Lietuviškų Tautiškų Laikraštininkų Sajunga. Tam tyčia paskirta komisija atsišauks į laikraštininkus — rašytojus kitose kolionijose, pakviečiant tvert savo kolionijose "Plunksnos" kuopas, kad paskui visiems laikraštininkams susitarus imtis bendro darbo, idant išjudint nuo tulo laiko jau sustingusį tautiškai-visuomenišką judėjimą tarp lietuvių Amerikoje. **Reporteris.**

Atsišaukimas į S.L.A. 57-tos kuopos narius. Gerbiami nariai! Kadangi atsirado Worcesteryje blogos valios žmonių, kurie vaikščiodami po stubas ir dirbtuvėse skleidžia visokias neteisingas paskalas apie S. L. A. 57-tą kuopą, šmeiždami dabartinę kuopos valdybą, ir visus jiems nepatinkamus narius, neva norėdami sutvert Worcesteryje S. L. A. naują kuopą, todėl męs, dabartinė kuopos valdyba savo posėdyje, laikytame 22 dieną Rugsėjo, nutarėme viešai atsišaukt į visus S.L.A. 57 kp. narius, kad kiekvienas pributumet ant sekančio kuopos susirinkimo, kuris įvyks 5 d. Spalio, 1924 m., 1 val. po pietų, Lietuvių svetainėje, 29 Endicott gatvės. Męs visi suėję galėsime pasekmingiau išrišt tą klausimą, ir nutarsim kas reikia daryt. Valdyba: Pirm. **J. Skliutas**, vice-pirm. **Antanas Bernotas**, fin. sekr. **J. K. Šalaviejus**, II fin. sekr. **J. V. Mikelaitis**, kasierius—užrašų rašt. **V. Novikas**, kasos globėjai: John J. Žalimas, knygius **F. Statkus**, maršalka **D. Vaitelis.**

PAJIEŠKOJIMAI

VYRAS 38 metų amžiaus, turi stuba $12,000 vertės, gero, blaivo budo, darbštus, nevedęs, pajieško merginos sau vest už moterį savo amžiaus, kadir vyresnę. Norėtų, kad ji turėtų apie tris tukstančius pinigų ir butų gero budo. Kuri sutiktų, tegul kreipiasi laišku ant šio antrašo:

Petras Gudaitis,
25 Lafayette St., Worcester, Mass.
(39—40)

P. 7495

M. J. ROSNICK

20 Pleasant Street, Worcester, Mass.

HUDSON SEAL KOTAI ..... $250 ir daugiau
HUDSON SEAL KOTAI su voveries kalnierium ir rankovgalėmis ..... $250 ir daugiau
RACCOON KOTAI ..... $195 iki $400
NORTHERN SEAL KOTAI ..... $95, suviršum
MUSKRAT KOTAI ..... $75 iki $200
TRUMPI KARAKOLIO ŽAKIETAI ..... $65 suvirš
SEAL ŽAKIETAI ..... $67.50 suvirš

Daug kitų, kuriuos negalim čia suminėt. Visos futros gvarantuotos. Futros perdirbamos ir pertaisomos pagal vėliausią madą, pigia kaina. Pabandykit. Visas darbas gvarantuojamas.

PARSIDUODA

FARMA 270 akru žemės, 100 akrų dirbamos, lentoms miškas, 16 karvių, bulius, 2 arkliai, naujos mašinos, 3 šeimynų namas, kieto medžio grindys, vanduo, bėgantis į namus ir bane, vien triobėsiai verti $20000. Kaina tik $15000, $3500 įmokėt. Šita farma yra arty Worcesterio ir šale penkių šapų.

FARMA 24 akrų žemės, 20 dirbamos, 8 karvės, telyčios, arklis, 25 vištos, ir visi įrankiai. Kaina $5000. Namas geras, su elektra ir bėgantis vanduo.

NAMAS 3 šeimynų, beveik viskas yra ir geroj vietoje, arti drataunės. Kaina $6700.

TURIU daugelį miško dėl malkų, kas manote bizniavot iš malkų, kreipkitės pas mane ir ištirkite kokis yra miškas, visai arti prie Worcesterio.

REIKALINGAS GERAS kostumeriškas kriaučius, vieta gera ir galima pasitaisyt puikus gyvenimas; čia reikalingas butinai kriaučius. Turiu tenementą ant randos $24, per mėnesį. Kreipkitės po šiuo nauju antrašu:

JONAS BUROKAS,
96 Ward ir Wade Sts. Worcesteryje.

PARSIDUODA 3 šeimynų stuba, penkių ruimų, trijų gyvenimų, su visais gerais įtaisymais del gyvenimo. Parsiduoda už $8,500, įnešt $700. Norinti pirkt, klauskite.

AMERIKOS LIETUVIO OFISE,
15 Millbury St., Worcester, Mass.
(39—40)

Lietuvišką Valgykla

Ir Sykiu Keptuvė!

Kepame keksus del Vestuvių, Varduvių ir Balių. Taipgi patarnaujame pirkime ir pardavime namų, farmų ir biznių. Savininkas—

J. DABRILA,
56 Green Street, Worcester, Mass.

PARSIDUODA. NAMAI—FARMOS!!

3 TENEMENTŲ po 5 kambarius naujas namas, labai gražioje vietoje, vienam karui garadžius, parsiduoda tik už $11,000, įmokėt $2,000.

NETOLI WORCESTER, 15 akrų žemės, nauja stuba, banė, vištininkai, prie state road, su gyvuliais ir padarais parsiduoda už $5,800.

NETOLI WORCESTERIO, 3 akrai žemės, labai graži 2 tenementų stuba. Daugelis visokių vaisingų medžių, parsiduoda už $5,800.

KAS TURITE ant maino stubą? Turiu labai gražią ant maino farmą—nepraleiskite progos.

L. J. PAULAUSKAS,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.
(Prie Amerikos Lietuvio)

PARSIDUODA bučernė ir grosernė, pigia kaina, geroj vietoj. Biznis gerai išdirbtas. Parduoda iš priežasties ligos. Atsišaukite

"Amerikos Lietuvio" ofise,
15 Millbury st. Worcester, Mass.

REIKALAUJAMA DARBININKO PRIE LEDO.

BROOKFIELD ICE CO.,
BROOKFIELD, MASS.

REIKALAUJAM vyrų ir moterių dėl paplatinimo ir pardavimo naujų lietuviškų išrastų gyduolių, kurių pasaulis taip ilgai laukė. Gyduolės nuo vidurių, tonsilų, kepenų, ir inkstų, kuriuos be jokio peilio galima išgydyt. Duodam gerą nuošimtį pastoviems žmonėms. Kreipkitės tuojaus prisiųsdami ant užsakymo paštos ženklą.

Z. EINIKIS MOSTIS CO.,
City Hill St., Union City, Conn.
(40—44)

IŠMOKITE ANGLIŠKAI!

Viešos vakarinės mokyklos vyrams ir moterims, kurie nori išmokt angliską kalbą. Kliasės susirenka Panedėlio, Utarninko ir Ketvergo vakarais nuo 7:15 iki 9:15. Užsiregistruokite arčiausioje mokykloje:

ADAMS STREET,

BELMONT ST.	GREENDALE
CANTERBURY ST.	LAMARTINE ST.
CHANDLER ST.	PROVIDENCE ST.
GAGE ST.	QUINSIGAMOND
GRAFTON ST.	WARD STREET.

Išmokit Amerikos kalbą.

APSIDRAUSK NUO NELAIMĖS!!

1000 dolerių apdraudos tik už 75 centus

"Amerikos Lietuvis" šiomis dienomis įvedė Apdraudos Skyrių savo skaitytojams už labai pigią kainą be jokių skirtumų—seniems ir jauniems. Nereikia daktaro ir jokių kamantinėjimų nėra, kiekvienas gali but apdraustas. 1000 dolerių apdraudos bus išmokėta kiekvienam, kuris sutiktų nelaimingą mirtį, arba pražudytų abi akis, abi kojas. 500 dolerių gaus, kas neteks vienos rankos, vienos kojos, vienos akies. Po metų laiko 1000 dol. užauga iki 1500 dolerių; 500 dol. užauga iki 750 dolerių.

Kadangi dabartiniais laikais nelaimių visur atsitinka labai daug, todel kiekvienam žmogui reikalinga apie savo apdraudimą gerai pamastyt.

Apdraudą priimam tik su panaujinimu prenumerato. Prisiųskite "Am. Lietuvio" metinės prenumeratos $2.50 ir pridėkite 57c., tai bus $3.25, už ką mes prisiųsime $1000 Apdraudimo Policy. Kas užsiprenumeruos "Amerikos Lietuvį" dviem metam ir prisiųs mums 5 dolerius, tą apdrausime savo lėšomis. Nepraleiskite progos!

"Amerikos Lietuvis,"
15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms. Kreipkitės šiuo adresu:

MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

Tavo Pareiga Jais Rupintis.

Maži kudikiai negali niekuomi sau pagelbėti! Kuomet jų viduriai užkietėja, jie nežino kas jiems kenkia. Tai yra reikalas jųs, motinos! Prižiurėkit juos rupestingai. Pridabokit, kad jų viduriai veiktų kiekvienų dieną. Ir jei apsireikštų nors mažiausis vidurių užkietėjimas, duokite jiems Bambino—Kudikių Geriausį Draugą. Kudikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugiaus. Jis veikia greitai, lengvai, tikrai. Bonka 35c. aptiekose ar tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

"Skrom," P. Lipnevičiaus išrasta gyduolė dar esant jam Lietuvoje.

NEPASIDUOKITE REUMATIZMUI!!!

Reumatizmas dabar labiausiai žmogui įkirėja, kada oras nuolat mainosi. Bet nepasiduokit! Gyduolės "Skrom" yra pagydę daugelį žmonių, kuriems pinigų ir laiką sutaupino, šimtai žmonių pasigelbėjo vartodami "Skrom". Jų pavardes ir adresus mes jums prisiųsime del persitikrinimo. Jeigu jus sergate reumatizma, nepasiduokite. Rašykite pas mus, mes prisiųsime šių stebuklingų gyduolių. Nelauk ir nekentėk be reikalo. Bonkutė "Skrom" 1 dol., su prisiuntimu $1.25.

M. Paltanavičia,
15 Millbury st., Worcester, Mass.

Atsiųsk tiktai 85 centus

O gausi vaistų nuo nervų, išgasties, nuomario, klajojimo, bemiegės, galvos skaudėjimo, ausyse užimo ir visokių nervų nusilpnėjimo. Naujausis sapninnkas su daug paveikslų, apdarytas $1,50. Taipgi mes užlaikome didžiausią krautuvę visokių lietuviškų žolių ir šaknų su lietuviškais nurodymais, kaip vartot. Geriausia Trejonka 60c. pakelis. Atsiųsk 10c., o gausi visokių žolių ir knygų katalogą. Reikalaujam agentų pardavinėjimui musų visokių žolių.

M. ZUKAITIS,
451 Hudson Ave., Rochester, N. Y.
(30—4)

J. L. Pašakarnis
Lietuvis optometristas
ir akinių pritaikintojas.
447 BROADWAY,
So. Boston, Mass.

JONAS CIVINSKAS

Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:

340 Harding St. Worcestery.
Tel. Park 4156.

Dykai nuo patrukimo kenčiantiems.

Nedėvėk diržo—išvengk pavojingų operacijų.

STUART'O LIMPANČIOS PLAPAO PADUŠKAITĖS yra skirtingos nuo parišamo diržo, jos yra išlaukinės gyduolės, limpančios prie kuno ir duodančios sustiprinimą toms kuno dalims, kurioms reikalinga. Neturi jokių šniurų nei sprendžinų. Nenuslenka ir neatsiremia į kaulus. Tukstančiai šiomis paduškaitėmis gydosi namie, nesutrukdami nuo darbo ir daugelis praneša, jogei šitokiu budu išsigydo. Minkštos kaip mošastas—lengva pridėt—nebrangios. Už jas gauta auksinis medalis Romoj. Grand Prix medalis Paryžiuje ir garbingas paminėjimas Panamos ekspozicijoje, San Francisco. Procesas atsitaisymo yra naturalis ir daugiau nereikia dėvėt diržų. Mes prirodysim tai pasiųsdami jum Plapao išbandymui visiškai DYKAI. Nesiųsk pinigų, tik parašyk mums. (—)

Plapao Laboratories,
3057 Stuart's Bldg., St. Louis, Mo.

Nervuotiems Vyrams.

Nusilpę, nervuoti vyrai gali pasigydyt namie vartodami stebėtinas gyduoles, kurios per trisdešimts metų suteikė pagelbą tukstantiems. Jei kenčiate nuo nusilpimo, atminties ir stiprybės netekimo, inkstų nesveikumo, nedrąsumo, ar negalėjimo elgtis normaliai, tai galit pasveikt vartodami šias gyduoles. Jos suteiks stiprumą ir gyvumą, galėsit vėl naudotis gyvenimo dovanomis. Kad priparodžius Jums veikimą ir galę šių gyduolių, mes prisiųsime užtektinai dėl 15 dienų vartojimo už 60c., vieton $2.00, reguliare kaina. Mes nesiųsim sempelių, bet tiek, kad užtektų dėl 15 dienų vartojimo, kuris pagydys Jumis. Kadangi šį siųlymą suteikiam tik trumpam laikui, rašykit mums tuoj, ir mes atsiųsime gyduoles, be jokių ženklų, nurodančių kas yra pakelyje.

NOVO COMPANY,
Dept. 39,
Vanderbilt Bldg., New York, N. Y.
(39—40)

Lietuviams Užeiga!

Šiuomi pranešu gerbiamiems Lietuviams, kad po No. 275 Grafton St. aš užlaikau gražų fruit ir Ice Cream užeigą. Meldžiu prie progos atsilankyt.

ANTANAS GAIDIS,
275 Grafton st. Worcestery.
(39—42)

GREITA KELIONĖ Į LATVIJĄ!
WHITE STAR LINE
Greičiausis Kelias į Lietuvą!
N. Y.—Cherbourg—Southampton.
Išplaukimai kas subatą. Milžinai laivai Majestic, Olympic, Homeric. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

AMERICAN LINE
WHITE STAR LINE
N. Y.—Plymouth—Southampton—Cherbourg—Hamburg.
Reguliariški išplaukimai. Puikus, dideli, greiti laivai. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

RED STAR LINE
N. Y., Plymouth, Cherbourg ir Antwerp.
Dažni išplaukimai. Naujas laivas Belgenland, taipgi Lapland ir Zeeland.
Visos uždarytos, privatiškos kajutos. Geras valgis ir visi patarnavimai. Kreipkitės prie vietinių agentų, ar į

Passenger Department,
84 State St., Boston, Mass.

AR MANOTE VAŽIUOT NAMUOSNA ANT KALĖDŲ

SPECIALĘ DIDELĘ KALĖDŲ EKSKURSIJĄ

Rengia musų Linija po užveizda savo locno atstovo

LAIVU "ESTONIA"
3 Gruodžio, 1924
11 val. ryto

Nuvažiuosit stačiai į Baltijos Jurių Portą, kur persėsit ir be vargo vandeniu už keliolikos valandų į Klaipėdą atvyksite. Parankiausia Linija į Klaipėdą — Visu Kelių Vandeniu.

KITI IŠPLAUKIMAI:
laivas "Estonia" — Spalio 22
laivas "Lituania" — Lapkr. 19.

Kitomis žiniomis ir prekėmis kreipkitės prie musų paskirtų agentų:

BALTIC AMERICA LINE,
9 Broadway, New York, N. Y.

Tel. Park 2476
BEN. MENDELSOHN,
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoj, taip Europoj.
390 Main St., Room 391—932, Worcester, Mass.

Užima kontraktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taip
PRANAS LEVERIS
Dailydė-staliorius.
gi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu —
15 Millbury Street,
Tel. Park 8177, Worcesteryje.

APTIEKA
Vienintėlė Lietuvio Vaistinyčia.
Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rušies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų
Norėdami sučėdyt pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateit, tai rašykite, o mes prisiųsime reikalingus vaistus per ekspresą.
A. BUDREVIČIUS
PROVIZORIUS,
122 Millbury St., Worcester, Mass.

DR. TESSMER,
Dentistas
306 MAIN STREET,
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvės)
SUTEIKIA SĄŽINISKĄ PATARNAVIMĄ LIETUVIAMS!
Tel. Park 3310.